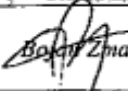
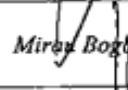
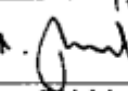

**VLADA
REPUBLIKE SLOVENIJE**

**DRŽAVNI NAČRT ZAŠČITE IN
REŠEVANJA
OB LETALSKI NESREČI**

Verzija 3.0

	ORGAN	DATUM	PODRIS ODGOVORNE OSEBE
IZDELAL	Uprava RS za zaščito in reševanje	19.11.2004	
OBRAVNAVAL	Štab CZ RS	22.11.2004	
SPREJEL	Vlada RS		
SKRBNIK	URSZR	/	Odelek za načrtovanje

KAZALO

1 LETALSKA NESREČA	4
1.1 Uvod	4
1.2 Letalski promet v Sloveniji	4
1.3 Letališča, vzletišča in vzletne točke s pristajalnimi stezami	5
1.4 Splošno o nevarnosti letalskih nesreč v Sloveniji.....	8
1.5 Značilnosti letalske nesreče.....	9
1.6 Varnost zračnega prometa v Sloveniji	10
1.7 Dejavniki, ki povečujejo verjetnost nastanka letalske nesreče v Sloveniji	10
1.8 Verjetnost nastanka verižne nesreče.....	14
1.9 Sklepne ugotovitve.....	15
2 OBSEG NAČRTOVANJA	16
2.1 Temeljne ravni načrtovanja	16
2.2 Temeljna načela zaščite, reševanja in pomoči.....	17
3 KONCEPT ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB LETALSKI NESREČI	18
3.1 Temeljne podmene načrta.....	18
3.2 Zamisel izvedbe zaščite in reševanja.....	20
3.3 Uporaba načrta.....	22
4 SILE, SREDSTVA IN VIRI ZA IZVAJANJE NAČRTA	23
4.1 Pregled organov in organizacij, ki sodelujejo pri izvedbi nalog iz državne pristojnosti	23
4.2 Materialno - tehnična sredstva za izvajanje načrta.....	24
4.3 Predvidena finančna sredstva za izvajanje načrta	25
5 OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE	26
5.1 Opazovanje	26
5.2 Posredovanje podatkov in obveščanje pristojnih organov in služb	27
5.3 Obveščanje javnosti.....	30
5.4 Alarmiranje.....	33
6 AKTIVIRANJE SIL IN SREDSTEV	34
6.1 Aktiviranje organov in njihovih strokovnih služb	34
6.2 Aktiviranje državnih sil in sredstev za zaščito, reševanje in pomoč...	36
6.3 Zagotavljanje pomoči v materialnih in finančnih sredstvih	40
6.4 Mednarodna pomoč.....	41
7 UPRAVLJANJE IN VODENJE	42
7.1 Organi in njihove naloge	42
7.2 Operativno vodenje	47
7.3 Organizacija zvez	49
8 UKREPI IN NALOGE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI	51
8.1 Ukrepi zaščite, reševanja in pomoči.....	51
8.2 Naloge zaščite, reševanja in pomoči	54

9 OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA	63
10 RAZLAGA POJMOV IN OKRAJŠAV	64
10.1 Pomen pojmov.....	64
10.2 Razlaga okrajšav.....	65
11 SEZNAM PRILOG IN DODATKOV	67
11.1 Skupne priloge.....	67
11.2 Posebne priloge	68
11.3 Skupni dodatki.....	68
11.4 Posebni dodatki	69

1 LETALSKA NESREČA

1.1 Uvod

Državni načrt zaščite in reševanja ob letalski nesreči, verzija 3.0 je nadgradnja načrta zaščite in reševanja ob letalski nesreči verzija 1.0, ki ga je URSZR izdelala leta 1999.

Državni načrt je izdelan na podlagi zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Ur. l. RS, št. 64/94, 33/00 in 87/01), uredbe o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Ur. l. RS, št. 3/02 in 17/02), zakona o letalstvu (Ur. l. RS, št. 18/01, 100/02 in 64/02), uredbe o načinu izvajanja nadzora zračnega prostora (Ur. l. RS, št. 29/04), uredbe o preiskovanju letalskih nesreč, resnih incidentov in incidentov (Ur. l. RS, št. 72/03), zakona o prevozu nevarnega blaga (Ur. l. RS, št. 79/99) in drugih izvedbenih predpisov.

1.2 Letalski promet v Sloveniji

Potek zračnih poti v slovenskem zračnem prostoru je prikazan v zborniku zrakoplovnih informacij, ki ga izdaja KZPS d.o.o.. Slovenski zračni prostor letno preleti okrog 140.000 letal, na slovenskih letališčih pa pristane ali vzleti več kot 15.000 letal.

D – 700 *Karte zračnih poti*

V letih od 1999 do 2003 se je število operacij (pristankov ali vzletov) letal vztrajno povečevalo, kar nam prikazuje tudi tabela številka 1. V letu 2003 se je z letalskim prevozom prepeljalo okoli 900.000 potnikov in približno 30.000 ton tovora.

	1999	2000	2001	2002	2003
--	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Operacija letal	27.219	29.965	29.050	28.571	31.737
Javni promet	17.469	19.127	17.981	18.135	19.266
• domači prevoznik	13.768	15.745	15.284	15.875	16.846
• tuji prevoznik	3.701	3.382	2.697	2.260	2.420
Splošno letalstvo	9.280	10.433	10.618	10.004	11.770
• domači prevoznik	8.007	8.720	8.835	8.251	9.840
• tuji prevoznik	1.273	1.713	1.783	1.753	1.930
Ostalo	470	405	451	432	701

(splošno letalstvo – letala do 41 ton z manj kot 19 potniki in tovorna letala pod 10 ton, ki ne letijo na rednih linijah; ostalo – letala na šolskem, pozicijskem ali tehničnem letu)

Tabela 1: Operacije (število pristankov in vzletov) letal v letih od 1999 do 2003

1.3 Letališča, vzletišča in vzletne točke s pristajalnimi stezami

V Sloveniji imamo 3 mednarodna letališča, 12 športnih letališč, ki so namenjena predvsem športnim dejavnostim ter 43 vzletišč.

D – 701 Seznam letališč in vzletišč v RS

1.3.1 Javna letališča

Na območju RS so skladno s predpisi ICAO evidentirana tri mednarodna letališča za mednarodni promet:

- Letališče Ljubljana,
- Letališče Maribor in
- Letališče Portorož.

Letališče Ljubljana je opremljeno za vzletanje in pristajanje letal vseh kategorij s 480 potniki in 30.000 kg tovora.

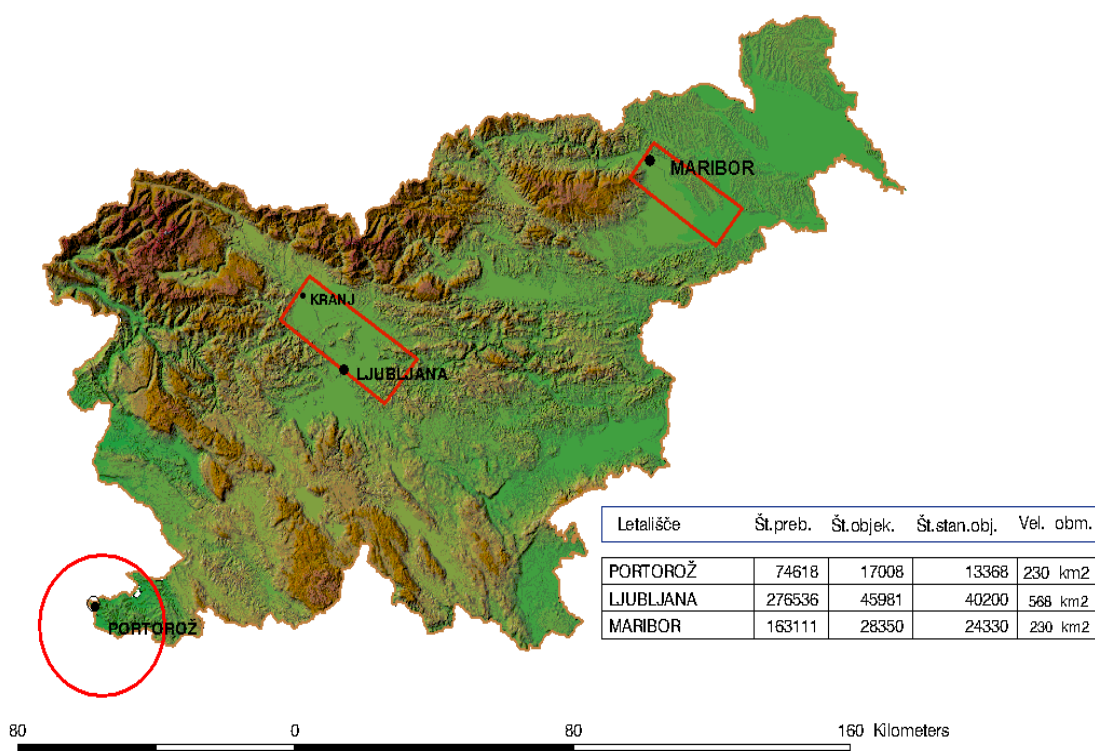
Letališče Maribor je opremljeno za vzletanje in pristajanje ob zmanjšani vidljivosti v kategoriji CAT I/ILS, ki zahteva najmanj 600 m vidljivosti. Letališče Portorož je predvsem namenjeno za pristajanje in vzletanje letal

splošne kategorije in manjših poslovnih letal. Ob zmanjšani vidljivosti se lahko opravi le nenatančni prihod, ki za to letališče zadostuje.

LETALIŠČE	MAKSIMUM			
	teža (kg)	št. potnikov	tovor (kg)	gorivo (kg)
LJUBLJANA	394.630	480	30.000	171.272
MARIBOR	151.000	184	30.000	74.000
PORTOROŽ	17.000	46	1 500	4.500

Tabela 2: Mednarodna letališča v RS

Glede na velikost letal, ki pristajajo na posameznih javnih letališčih, lahko pričakujemo letalske nesreče večjega obsega na območju letališča Ljubljana, letalske nesreče manjšega obsega pa na območjih letališč Maribor in Portorož.

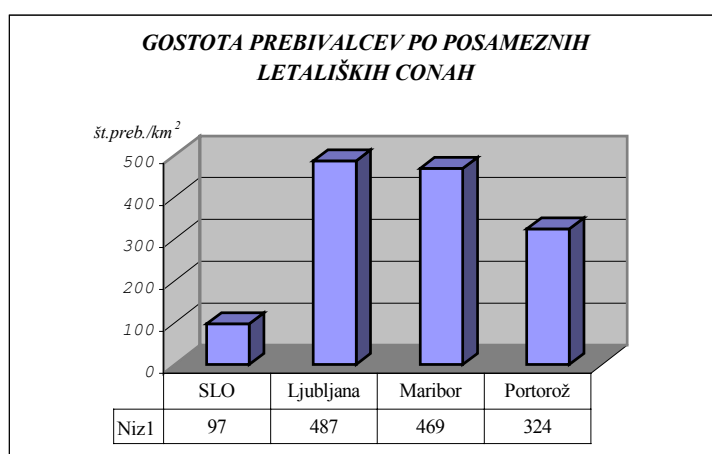

Slika 1: Letališke cone (Vir: GIS Ujme)

Kar 95 % letalskih nesreč se zgodi pri vzletanju in pristajanju letal, torej na območju letališke cone, kar pomeni, da:

- 26 % slovenskega prebivalstva živi na območju letaliških con treh javnih letališč,
- letališke cone zavzemajo 5,6 % celotnega slovenskega ozemlja in
- je 82 % od vseh objektov na območju letaliških con stanovanjskih objektov.

Posledice letalske nesreče so lahko na območju katerekoli letališke cone, tudi zaradi prebivalce, ki živijo v teh conah, večjega obsega, kar nam dokazuje tudi podatek gostote naseljenosti teh con glede na slovensko povprečje na sliki 2.

Slika 2: Gostota prebivalcev na območju letaliških con

1.3.2 Druga letališča

V Sloveniji imamo 12 športnih letališč za, ki so namenjena športnim aktivnostim. Med temi letališči je tudi edino registrirano šolsko letališče v lasti MO, ki je v Cerkljah ob Krki in se bo to postopoma razvilo v vojaško letališče. Letališče je zaprtega tipa, vendar lahko ob predhodni najavi na njem pristane katerokoli letalo splošne kategorije. Pristajanje in vzletanje ponoči ni mogoče.

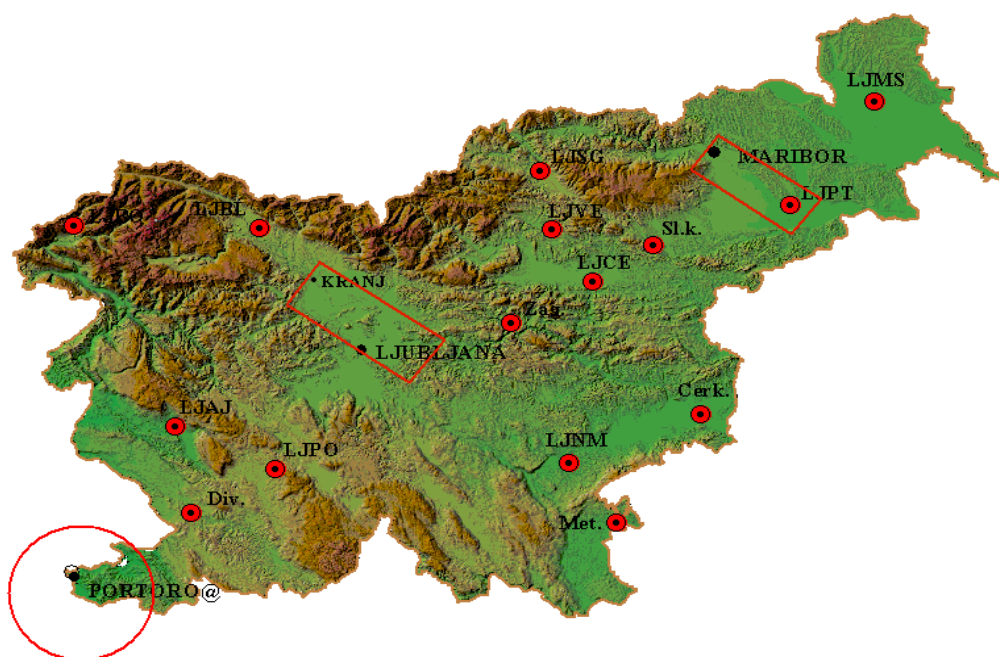
Letališča namenjena športnim aktivnostim imajo večinoma travnato vzletno – pristajalno stezo. Izjemi sta le letališči Slovenj Gradec in Velenje, ki imata betonsko vzletno – pristajalno stezo. Občasno se mednarodni promet lahko v skladu z zakonom o letalstvu, izvaja tudi na drugih letališčih.

Na slovensko ozemlje se raztezajo tudi širša območja letališč v italijanski Gorici ter Zagrebu in Reki.

1.3.3 Vzletišča

Vzletišča v Sloveniji so v 80 % namenjena izključno motornim zmajem, ostali del pa za druge ultra lahke naprave. Vseh vzletišč je triinštirideset (43), med katerimi so tri vzletišča (Slovenske Konjice, Divača in Metlika), ki imajo boljše lastnosti in vzletno – pristajalno stezo kot ostala športna letališča, vendar zaradi neurejenosti letalske zakonodaje ne morejo biti registrirana kot športna letališča.

P - 700 Razvrstitev zrakoplovov

Slika 3: Pregled športnih letališč in vzletišč (Vir: GIS Ujme)

1.4 Splošno o nevarnosti letalskih nesreč v Sloveniji

Delež letalskega potniškega prometa v mednarodnem pomenu znaša okoli 15 %. Analize letalskih nesreč kažejo, da se večina vseh letalskih nesreč zgodi na letališčih ali v njihovi neposredni bližini, predvsem pri vzletanju in pristajanju. Zato morajo imeti letališča izdelane svoje operativne načrte, ki

zagotavljajo takojšen odziv na vse vrste nevarnosti in druge neobičajne razmere, da bi tako zmanjšali možnost nesreče in obseg osebne ali druge škode na letališču.

Možne žrtve letalskih nesreč niso samo potniki letal in posadka, ampak tudi ljudje na zemlji, na območju, kamor pade letalo. Posledice nesreče, neposredne in posredne, lahko prizadenejo tudi svojce žrtev, člane reševalnih ekip, okolje, infrastrukturo in podobno.

V zračnem prostoru RS in na njenem ozemlju ne moremo izključiti velikih letalskih nesreč, v kateri bi bili udeleženi tudi dve veliki letali. V takih primerih bi lahko bilo prizadetih tudi okrog 800 oseb na krovu zrakoplovov in večje območje na zemlji.

Poleg tega tudi športna letališča in večja registrirana vzletišča, na katerih vzletajo in pristajajo manjša športna letala, lahko pomenijo možno potencialno nevarnost za letalsko nesrečo.

Zaradi številnih zračnih poti, ki prepletajo zračni prostor RS, je s stališča letalske nesreče ogrožen ves slovenski prostor.

Ozemlje Slovenije spada po številu in moči potresov med aktivnejša območja, saj leži na potresno dejavnem območju. Med potresno najbolj nevarna območja spada tudi območje, kjer se nahaja letališče Ljubljana.

1.5 Značilnosti letalske nesreče

Za letalsko nesrečo je značilno, da:

- se običajno zgodi brez opozorila, nenadno in nepričakovano,
- so pogosto žrtve nesreče vsi potniki in člani posadke,
- se lahko pripeti na krajih, ki niso takoj ali zlahka dostopni in
- so lahko žrtve tudi prebivalci, če letalo pade na naseljeno območje.

Glavni vzroki letalskih nesreč so predvsem:

- tehnični in drugi vzroki (napaka motorja ali konstrukcije letala, izguba nadzora, pomanjkljiva kontrola letenja, človeški dejavniki in drugi),
- naravne in druge nesreče (neugodne vremenske razmere, požar, nesreče pri prevozu nevarnega blaga) in
- teroristični napadi in druge oblike množičnega nasilja.

Letalske nesreč lahko delimo glede na:

- **vrsto letala:** nesreča potniškega, tovornega ali vojaškega letala,
- **kraj nesreče:**
 - padec letala na naseljeno območje,
 - nesreča na težko dostopnem terenu,
 - padec letala v morje,
 - nesreča na javnem letališču ali na območju letališča,
- **posledice nesreče:**
 - žrtve in
 - vpliv na okolje.

1.6 Varnost zračnega prometa v Sloveniji

Slovenija je članica različnih mednarodnih organizacij (ICAO, ECAC, JAA in EUROCONTROL), ki predpisujejo standarde letalske varnosti. Članstvo v teh organizacijah nalaga RS, da upošteva letalske standarde, priporočila in usmeritve, pa tudi zahteve in priporočila v prometni politiki. Zlasti je nujno potrebno tekoče usklajevanje normativnih rešitev z mednarodnimi zahtevami in priporočili, ki jih izdajajo te organizacije.

1.7 Dejavniki, ki povečujejo verjetnost nastanka letalske nesreče v Sloveniji

1.7.1 Geografske značilnosti Slovenije

Slovenija leži na prehodnem ozemlju, kjer se stikajo štiri velike naravno-geografske enote srednje in južne Evrope, Alpe, Dinarsko gorovje, Sredozemlje in Panonska kotlina. Bližina Kamniško/Savinjskih Alp in Pohorja ne pomeni ovire za varno pristajanje in vzletanje letal na letališčih Ljubljana in Maribor, medtem, ko Jadransko morje lahko predstavlja oviro pri pristajanju in vzletanju na letališču Portorož predvsem v primeru neugodnih vremenskih razmer (megla, burja).

Ker je za Slovenijo značilna velika reliefna pestrost, to zagotovo pomeni oviro pri iskanju letala, reševanju in pomoči ob letalski nesreči zunaj letališča. Iskanje letala in reševanje je oteženo predvsem v slovenskem alpskem prostoru, Kočevskem Rogu, Trnovskem gozdu oziroma v nenaseljenih in slabo prehodnih predelih ter v primeru letalske nesreče na morju.

1.7.2 Vremenske razmere

Med pomembnejšimi vzroki za letalsko nesrečo so neugodne vremenske razmere, med katere prištevamo predvsem nevihtno neurje, močni vetrovi, močno sneženje in gosta megla.

*Med močno **nevihto in neurje** sodijo nalivi, nevihtni piš, strele in toča. Število dni z nevihtami je v Sloveniji v evropskem merilu zelo veliko, vendar je nevihtna aktivnost iz leta v leto zelo spremenljiva. Le redke nevihte prinesejo tudi točo (povprečno vsaka petindvajseta), pojav toče pa je še bistveno bolj variabilen od pojava neviht. Nevihtni piš je izredno nevaren za letalski promet, saj se pod bazo nevihtnega oblaka zrak izrazito spušča in če pristajajoče letalo zaide v tak spuščajoč se veter, lahko zaradi hitre izgube višine trešči ob tla. Vetrovi ob nevihtah so zelo turbulentni, hitrost pa se jim naglo spreminja. Toča nastaja izključno v spomladansko-poletnem času, pogosto pa je povezana s pojavom nevihtnega piša. Med neugodne vremenske razmere štejemo tudi močne zaledenitve, ki se pojavijo pri nižjih temperaturah.*

*V Sloveniji so **vetrovi** večinoma šibki, saj splošnim zahodnim vetrovom zapirajo pot Alpe. Hitrost vetrov narašča z višino, močnejši vetrovi pa se pojavljajo tam, kjer se zrak steka ali pada po pobočjih. Pomembni so predvsem naslednji vetrovi - jugo, burja, karavanški fen, nevihtni piš ob hladno-frontalnih nevihtah, pri katerih lahko veter doseže orkansko hitrost ter močna turbulenca oziroma vetrovno striženje.*

***Sneženje** je v celinskem delu Slovenije reden pojav, občasno pa so količine novo zapadlega snega tolikšne, da lahko ohromijo letalski promet predvsem na javnem letališču Ljubljana in Maribor. V obalnem pasu sneži povprečno le dan ali dva na leto tako, da to ne predstavlja večjih težav pri pristajanju in vzletanju na javnem letališču Portorož.*

***Megla** je lahko huda ovira predvsem pri pristajanju in vzletanju letala na vseh treh javnih letališčih v Sloveniji. Pogostejša je v jesenskem in zimskem obdobju ter zgodaj spomladi, to je od oktobra do aprila.*

Za varen zračni promet zrakoplovov je potrebna stalna obveščanost pilotov in kontrolo o vremenskih razmerah. Za spremljanje in obveščanje o meteoroloških pojavih je pristojen Urad za meteorologijo, ARSO.

1.7.3 Prevoz nevarnih snovi

Prevoz nevarnih snovi v letalskem prometu mora biti usklajen z dokumenti IATA in ICAO. Nevarne snovi so razdeljene v tri kategorije:

- snovi, ki so dovoljene za letalski prevoz v skladu z dokumenti IATA o pakiranju in prevozu,
- snovi, za katere so potrebna posebna dovoljenja in
- snovi, ki so izključene iz letalskega prevoza.

Nevarne snovi se delijo v devet skupin in morajo biti med prevozom označene z nalepko, ki se nanaša na dokument IATA:

1. razred		<ul style="list-style-type: none"> • eksplozivi
2. razred	2.1	<ul style="list-style-type: none"> • vnetljivi plini
	2.2	<ul style="list-style-type: none"> • nevnetljivi, nestrupeni plini
	2.3	<ul style="list-style-type: none"> • strupeni plini
3. razred		<ul style="list-style-type: none"> • vnetljive tekočine
4. razred	4.1	<ul style="list-style-type: none"> • vnetljive trdne snovi
	4.2	<ul style="list-style-type: none"> • snovi, dovzetne za samovžig
	4.3	<ul style="list-style-type: none"> • snovi, ki ob stiku z vodo sproščajo vnetljive snovi
5. razred	5.1	<ul style="list-style-type: none"> • oksidanti
	5.2	<ul style="list-style-type: none"> • organski peroksidi
6. razred	6.1	<ul style="list-style-type: none"> • strupene snovi
	6.2	<ul style="list-style-type: none"> • snovi, ki povzročajo infekcije
7. razred		<ul style="list-style-type: none"> • radioaktivne snovi
8. razred		<ul style="list-style-type: none"> • korozivne snovi
9. razred		<ul style="list-style-type: none"> • preostale nevarne snovi

Tabela 3: Nevarne snovi, ki morajo biti med prevozom označene z nalepko

Proizvajalec oziroma lastnik mora pripraviti nevarne snovi za letalski prevoz skladno z zakonom o prevozu nevarnega blaga (Ur. list RS, št. 79/99, 96/02 in 2/04), letalski prevoznik, ki sprejme nevarne snovi za prevoz, pa mora opraviti kontrolo vrste nevarnih snovi, pravilnost pakiranja, označevanja in dokumentacije.

Vendar pa obstajajo nevarne snovi, ki so potrebne za plovnost letala, njegovo delovanje in zdravje potnikov in posadke in ravno tako pomenijo možno nevarnost ob padcu letala za okolje, zlasti, če se nesreča zgodi na območju podtalnice. Med te snovi štejemo baterije, gasilne aparate, insekticide, osvežilce zraka, opremo za preživetje in prenosno napravo za dovod kisika.

Prevoz jedrskih in radioaktivnih snovi

Zaradi posebnih varnostnih ukrepov in majhne količine prepeljanih jedrskih in radioaktivnih snovi je verjetnost nesreče pri prevozu teh snovi zelo majhna. Pri tem bi bilo ogroženih nekaj ljudi oziroma bi morali za daljši čas omejiti dostop na območje, če ga ne bi bilo možno dekontaminirati. Površina takšnega območja bi znašala nekaj sto kvadratnih metrov, v najslabšem primeru nekaj tisoč kvadratnih metrov.

V Sloveniji, še ni bilo nobene letalske nesreče z radiološkimi posledicami. Pri nesreči letala, ki prevaža radioaktivne snovi, lahko zaradi velikih pospeškov in pogostega požara pričakujemo resne poškodbe ali uničenje tovora z radioaktivno snovjo. Pri požaru lahko pričakujemo dve možnosti. V prvem primeru naj bi embalaža zdržala požar in ne bi prišlo do radioaktivne kontaminacije. Druga možnost pa je, da bi embalaža z vsebino vred zgorela. V tem primeru se bodo radioaktivne snovi sprostile v ozračje in zaradi relativno majhne aktivnosti in velikega razredčenja, verjetno ne bo potrebno posebno ukrepanje zaradi radioaktivne kontaminacije. Če letalo prevaža večjo količino nizko radioaktivne snovi (npr. sveže gorivo) in se poškoduje embalaža ter ne pride do požara, potem je verjetno onesnaženje predmetov in tal.

Zaradi relativno nizke radioaktivnosti snovi, ki jih praviloma prevažajo z letali, ni pričakovati razmer, v katerih bi bilo resno ogroženo zdravje udeležencev nesreče, reševalnih ekip in prebivalstva v okolici. Kljub temu pa je smiselno pričakovati, da je treba onesnažene predmete obravnavati kot radioaktivni odpadki. To terja uporabo posebnih merilnih instrumentov, saj pogosto podatki o radioaktivni snovi niso takoj na razpolago.

Za prevoz večjih radioaktivnih snovi se uporabljata tovorki tipa B (U) ali B (M). Dokumenti Mednarodne agencije za atomsko energijo ali drugi modalni predpisi (ADR, ICAO, IATA, ipd.) predvidevajo za letalske pošiljke tudi tovorke tipa C. Značilnost tovorke tipa A je, da morajo zdržati pogoje normalnega prevoza, medtem, ko morajo tovorke tipa B(U) in B(M) zdržati pogoje nesreč med prevozom (800°C). Pred odobritvijo te embalaže morajo biti opravljeni mehanski in toplotni preizkusi.

KZPS d.o.o., ki za lete in prelete letal izdaja predpisana dovoljenja v skladu z letalskimi standardi, razpolaga s podatki o prevozu radioaktivnih snovi v slovenskem zračnem prostoru. Na podlagi omenjenega dovoljenja letalskemu prevozniku za prevoz nevarnih snovi, je za vsako letalo, ki prevaža nevarne snovi, sestava tovora znana vnaprej.

Jedrsko elektrarna Krško v Sloveniji vsakih 18 mesecev uvozi približno 50 gorivnih elementov, ki vsebujejo do 20 t uranovega dioksida. Gorivo se

nahaja v obliki kovinskega oksida, ki ima tališče blizu 3000°C in se ne raztaplja v vodi. To gorivo se poleg po cesti ter z ladjo in železnico prevaža tudi po zraku.

1.7.4 Terorizem in druge oblike množičnega nasilja

Nevarnost terorizma, vključno z uporabo radioloških, kemičnih in bioloških sredstev ter drugih oblik množičnega nasilja v sodobnih razmerah, zahteva, da pristojni državni organi načrtujejo in izvajajo učinkovite preventivne ukrepe za hitro in učinkovito zaščito in reševanje ljudi in premoženja tudi v povezavi z drugimi državami. Za ukrepanje ob teh nevarnostih pa je treba ustrezno usposobiti in opremiti predvsem enote za hitre reševalne intervencije.

Pomembna dejavnost na letališču je varovanje letališča. Čeprav je samo varovanje letališča zelo podobno kot varovanje drugih večjih javnih objektov, obstajajo določene razlike pri določitvi con, ki jih je treba varovati, kakor tudi izvajanje samega režima varnosti. Pomembna razlika, ki se lahko pojavlja na letališčih je teroristično dejanje, ki se začne z ugrabitvijo letala na letališču in povzroči določeno škodo na drugem mestu (mesto pristanka, eksplozije in podobno). Temelj za preprečevanje nelegalnih vstopov tretjih oseb v postopke sprejema in odprave letal ter potnikov, je izdelava letališkega varnostnega programa. Poleg tega na večini letališč obstaja posebna varnostna komisija, ki sproti rešuje konkretna varnostna vprašanja. Občasno pa stalne komisije pri civilnih letalskih oblasteh, v katerih sodelujejo tudi predstavniki notranjih ministrstev, pregledajo vse vidike varnosti na letališču.

Mednarodna letališča imajo izdelan integralni načrt varnostnega sistema, ki temelji na izdelavi varnostnih dokumentov, usposabljanju zaposlenih, logističnih postopkih in izvajanju stalnih vaj zaposlenih.

Letališča imajo poleg obveznih policijskih enot tudi posebno varnostno službo, ki sta skupaj odgovorni za izvajanje varnostnega načrta.

1.8 Verjetnost nastanka verižne nesreče

Ob letalskih nesrečah ponavadi pričakujemo večje število ranjenih in tudi veliko smrtnih žrtev. Število smrtnih žrtev se lahko poveča tudi zaradi možnih različnih verižnih nesreč, kot so:

- *padec letala na naseljeno območje, kar lahko povzroči poškodbe infrastrukture, požare in eksplozije ter*

- *padec letala z nevarno snovjo, kar lahko povzroči nenadzorovano uhajanje ali odtekanje nevarnih snovi v okolje, požare in eksplozije.*

1.9 Sklepne ugotovitve

Zaradi številnih zračnih poti, ki prepletajo zračni prostor Slovenije, je s stališča nevarnosti nastanka letalske nesreče ogrožen ves slovenski prostor. Poleg tega lahko pričakujemo letalske nesreče večjega obsega pri pristajanju in vzletanju na letališču Ljubljana in Maribor, manjšega obsega pa na letališču Portorož.

Najhujše posledice lahko povzročijo nesreče, ko pade letalo na območju letališke cone, na naseljeno območje, pri padcu letala, ki prevažata nevarne snovi in pri tem pride do nenadzorovanega uhajanja škodljivih snovi v okolje ali do požara ter pri padcu letala v morje. Ob teh nesrečah bi bilo prizadeto življenje in zdravje ljudi, naravna dediščina ali naseljeno območje na kraju nesreče.

Zaradi posebnih varnostnih ukrepov in majhne količine prepeljanih nevarnih snovi, je verjetnost letalske nesreče pri prevozu teh snovi zelo majhna. V kolikor pride do letalske nesreče pri prevozu nevarnih snovi, je prevoznik tisti, ki mora zavarovati, pobrati ali odstraniti nevarno snov ali na drug način poskrbeti, da ni več nevarnosti. Če prevoznik tega ne more izvesti, mora poklicati organizacijo, ki je pooblaščen za reševanje nesreč z nevarnimi snovmi, da to stori na njegove stroške.

S tem načrtom se urejajo le ukrepi in dejavnosti zaščite in reševanja, ki so v državni pristojnosti.

2 OBSEG NAČRTOVANJA

2.1 Temeljne ravni načrtovanja

Načrt zaščite in reševanja ob letalski nesreči izdelata:

- država, URSZR v sodelovanju z ministrstvi in drugimi pristojnimi organi
- mednarodna letališča Ljubljana, Maribor in Portorož,
- letalski prevoznik,
- izpostave URSZR in
- občine, ki so v neposredni bližini letaliških con.

Državni načrt zaščite in reševanja ob letalski nesreči se podrobneje razčleni v regijah. Temeljni načrt je državni načrt, s katerim uskladijo načrte vsi nosilci načrtovanja.

S tem načrtom se urejajo le ukrepi in dejavnosti za zaščito, reševanje in pomoč ter zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje, ki so v državni pristojnosti.

Načrti lokalnih skupnosti za ukrepanje ob letalski nesreči na območju letaliških con morajo vsebovati ukrepe za zaščito, reševanje in pomoč ljudi, živali in okolja. Načrt je izdelan za letalske nesreče, ob katerih je treba za njihovo omilitev ali odpravo posledic poleg rednih služb uporabiti tudi druge sile in sredstva za zaščito, reševanje in pomoč. Zaščito, reševanje in pomoč ob letalskih nesrečah na javnih letališčih za mednarodni promet znotraj letališke ograje izvajajo upravljavci letališča s svojimi silami oziroma na območju 3000 m od letališke ograje. V času intervencije mora biti letališče zaprto. Za pomoč pri izvajanju zaščite, reševanja in pomoči letališča zaprosijo preko ReCO.

Načrt temelji na trenutno razpoložljivih silah in sredstvih, potrebnih za ukrepanje ob letalski nesreči. Manjkajoče nujne sile in sredstva postopno zagotavljajo organizacije, pristojne za zaščito, reševanje in pomoč. Ob nesrečah, ki presegajo možnosti ukrepanja razpoložljivih domačih sil za zaščito, reševanje in pomoč, lahko RS zaprosi druge države in mednarodne organizacije za pomoč v silah in sredstvih.

2.2 *Temeljna načela zaščite, reševanja in pomoči*

Splošna načela varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami določa zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami. Pri zaščiti in reševanju ob letalski nesreči se upoštevajo predvsem naslednja načela:

- ***Načelo pravice do varstva*** - Vsakdo ima pravico do varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Ob naravni in drugi nesreči imata zaščita in reševanje človeških življenj prednost pred vsemi drugimi zaščitnimi in reševalnimi dejavnostmi.
- ***Načelo pomoči*** - Ob naravnih in drugih nesrečah je vsakdo dolžan pomagati po svojih močeh in sposobnostih.
- ***Načelo javnosti*** - Podatki o nevarnosti ter o dejavnosti državnih organov, lokalnih skupnosti in drugih izvajalcev nalog varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami so javni. Država in lokalna skupnost morata zagotoviti, da je prebivalstvo na območju, ki bi ga lahko prizadela naravna ali druga nesreča, obveščena o nevarnosti.
- ***Načelo preventive*** - Država in lokalna skupnost pri zagotavljanju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, v skladu s svojimi pristojnostmi, prednostno organizirata izvajanje preventivnih ukrepov.
- ***Načelo odgovornosti*** - Vsaka fizična in pravna oseba je v skladu z zakonom odgovorna za izvajanje ukrepov varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.
- ***Načelo postopnosti pri uporabi sil in sredstev*** - Lokalna skupnost uporabi za zaščito, reševanje in pomoč ob naravni ali drugi nesreči najprej svoje sile in sredstva. V primerih, ko zaradi velikega obsega nesreče oziroma ogroženosti, sile in sredstva lokalne skupnosti niso zadostna ali niso zagotovljena med sosednjimi lokalnimi skupnostmi, država zagotavlja uporabo sil in sredstev iz širšega območja.
- ***Načelo zakonitosti*** - Nihče ni dolžan in ne sme izvajati odločitve, če je očitno, da bi s tem storil kaznivo dejanje ali kršil mednarodno humanitarno pravo.
- ***Načelo varstva reševalcev in drugega osebja*** - Potrebno je zagotoviti varnost posameznikov, ki sodelujejo pri zaščiti in reševanju.

3 KONCEPT ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB LETALSKI NESREČI

3.1 Temeljne podmene načrta

Temeljne podmene načrta zaščite in reševanja ob letalski nesreči so:

- 1. Varstvo pred posledicami letalske nesreče zagotavljajo v okviru svojih pristojnosti pristojno letališče, prevozniki, resorno ministrstvo, prebivalci kot posamezniki, prebivalci organizirani v prostovoljne reševalne sestave ter druge nevladne organizacije, ki se ukvarjajo z zaščito in reševanjem, javne reševalne službe, podjetja, zavodi in druge organizacije, katerih dejavnost je pomembna za zaščito in reševanje ter lokalne skupnosti in državni organi skladno s svojimi pristojnostmi.*
- 2. Državni načrt zaščite in reševanja ob letalski nesreči URSZR, Ministrstva za obrambo v sodelovanju z ministrstvi in drugimi pristojnimi organi.*
- 3. Državni načrt zaščite in reševanja je izdelan za ukrepanje ob letalski nesreči večjega obsega. Vsem udeležencem v letalski nesreči morajo pristojni organi in službe zagotoviti takojšno in ustrezno pomoč.*
- 4. Za vse letalske nesreče se o dogodku obvesti Sektor za preiskovanje letalskih nesreč in incidentov pri Ministrstvu za promet.*
- 5. Državni načrt zaščite in reševanja ob letalski nesreči je izdelan za ukrepanje ob letalski nesreči večjega obsega, pri kateri je uničeno letalo z vzletno maso nad 5.700 kg ali je v njej umrlo ali se teže poškodovalo 12 ali več oseb oziroma, če grozi okolju večja nevarnost, zaradi:*
 - nesreče na mednarodnih letališčih (Ljubljana, Maribor in Portorož),*
 - padec letala na naseljeno območje,*
 - nesreče, ki se zgodi na težko dostopnem terenu,*
 - padec letala v morje ali*
 - nesreče letala z nevarnimi snovmi.*
- 6. Življenja prebivalcev so ob letalski nesreči ogrožena, če letalo pade na naseljeno območje ali če se zgodi nesreča letala, ki prevažata*

nevarne snovi. Prebivalci prizadetih območij morajo biti o pričakovani nevarnosti, možnih posledicah, načrtih in ukrepih za zmanjšanje in odpravo posledic ter o ravnanju ob nesreči, pravočasno in objektivno obveščeni, še posebno, če okolju grozi večja nevarnost ali bi padec letala povzročil večjo materialno škodo na urbanem območju.

- 7. Obveščanje, ki je sestavni del načrta zaščite in reševanja ob letalski nesreči velja za letalo v sili in za letalsko nesrečo.*
- 8. Načrt zaščite in reševanja ob letalski nesreči vključuje tudi iskanje letala, ko kraj nesreče ni znan. Javno podjetje KZPS d.o.o. zagotavlja vse potrebne podatke, ki so pomembni za ugotovitev mesta nesreče in izvedbo reševanja. Akcijo iskanja in reševanja v delu, ki se nanaša na letalsko področje, usklajuje Uprava RS za civilno letalstvo.*
- 9. V načrtu je opredeljeno reševanje letala, ki je strmoglavilo. Iskanje iz zraka izvajajo zrakoplovi, ki so v lasti Policije in SV, po potrebi pa tudi drugi domači in tuji zrakoplovi, ki delujejo po navodilih KZPS d.o.o. Pogrešano letalo na tleh iščejo policijske enote, ustrezne službe in enote CZ.*
- 10. Ob letalski nesreči vojaškega zrakoplova SV prevzame naloge zaščite in reševanja ob pomoči civilnih reševalnih služb in Policije. Če je v letalski nesreči udeleženo vojaško letalo tuje države, se izvajajo postopki reševanja skladno z veljavnimi predpisi ob sodelovanju države udeleženke.*
- 11. Ob letalski nesreči je za operativno izvajanje nalog zaščite, reševanja in pomoči na kraju nesreče odgovoren vodja intervencije, ki so mu neposredno podrejene vse sile, ki sodelujejo pri izvajanju nalog na terenu.*
- 12. Ob letalski nesreči verjetno ne bo potrebno zaprositi za pomoč sosednjih ali drugih države in mednarodne organizacije, razen posameznih ekspertnih skupin.*
- 13. Državni načrt ZIR ob letalski nesreči je temeljni. Z njim morajo biti usklajeni vsi drugi načrti ZIR za primer letalske nesreče.*

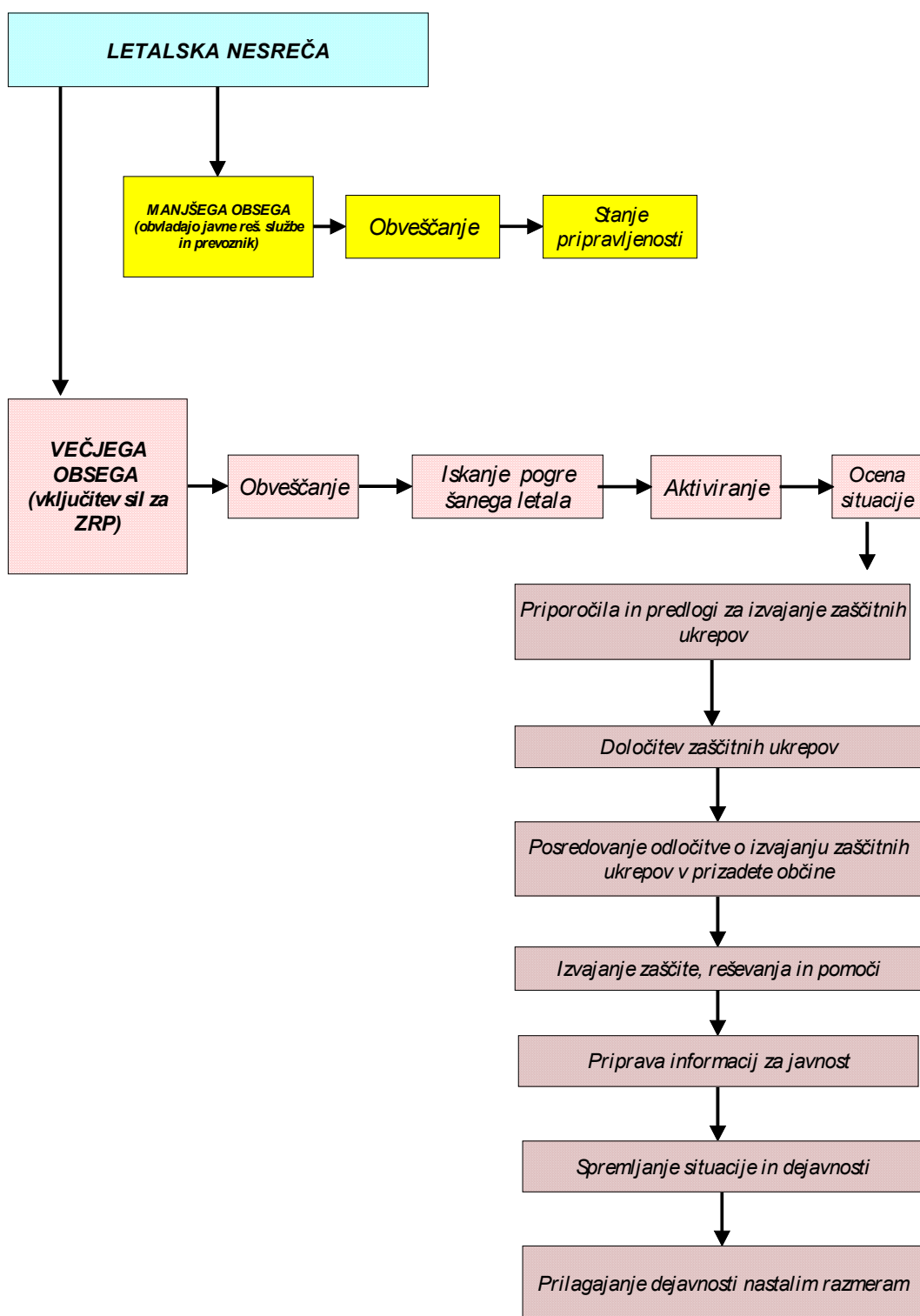
3.2 Zamisel izvedbe zaščite in reševanja

3.2.1 Koncept odziva ob letalski nesreči

Koncept odziva ob letalski nesreči je odvisen od posledic letalske nesreče (človeške žrtve in materialna škoda).

Letalska nesreča je opredeljena kot:

- **nesreča manjšega obsega** - nesreča pri katerih je uničeno letalo z vzletno maso pod 5.700 kg ali je v njem umrlo ali se težje poškodovalo manj kot 12 ljudi in pri tem okolju ne grozi večja nevarnost. Takšno nesrečo praviloma lahko obvladujejo redne reševalne službe. Po nastanku nesreče in morebitnem predhodnem iskanju, sledi obveščanje pristojnih organov in javnosti, ocena stanja na terenu, vzpostavitev stanja pripravljenosti za ukrepanje, aktiviranje sil za zaščito, reševanje in pomoč v omejenem obsegu, izvajanje zaščitnih ukrepov in nalog in nadaljnje spremljanje dogodkov.
- **nesreča večjega obsega** - nesreča, pri kateri je uničeno letalo z vzletno maso nad 5.700 kg ali je v njem umrlo ali se težje poškodovalo 12 in več oseb ali je povzročena takšna škoda, da okolju grozi večja nevarnost (nesreča na javnem letališču, letalo pade na naseljeno območje, nesreča se zgodi na težko dostopnem terenu, iskanje pogrešanega letala, letalo pade v morje ali nesreča letala, ki prevaža nevarne snovi). Za nadzor in obvladovanje takšne nesreče je potrebno uporabiti posebne sile in sredstva. Izvede se obveščanje pristojnih organov in javnosti, sledi aktiviranje sil za zaščito, reševanje in pomoč na osnovi napovedi poteka nesreče in ocena situacije poveljnika CZ RS, ki določi zaščitne ukrepe in naloge.

Shema 1: Koncept odziva ob letalski nesreči

3.3 Uporaba načrta

Državni načrt zaščite in reševanja ob letalski nesreči se aktivira, ko pride do letalske nesreče večjega obsega oziroma, ko je letalo v sili, na kateremkoli območju RS.

Odločitev o uporabi državnega načrta sprejme poveljnik CZ RS.

4 SILE, SREDSTVA IN VIRI ZA IZVAJANJE NAČRTA

4.1 Pregled organov in organizacij, ki sodelujejo pri izvedbi nalog iz državne pristojnosti

4.1.1 Državni organi:

- *Vlada RS in*
- *ministrstva.*

4.1.2 Sile za zaščito in reševanje na državni ravni:

- *Organi Civilne zaščite:*
 - *poveljnik CZ RS,*
 - *namestnik poveljnika CZ RS,*
 - *Štab CZ RS,*
 - *poveljniki CZ regij,*
 - *namestniki poveljnikov CZ regiji in*
 - *štabi CZ regij.*

P - 1 Podatki o poveljniku CZ RS, namestniku poveljnika CZ RS in članih Štaba CZ RS

P - 2 Podatki o poveljnikih, namestnikih poveljnikov in članih štabov CZ regij

- *Enote in službe CZ:*
 - *državna enota za hitre intervencije,*
 - *enote za radiološko-kemično-biološko zaščito,*
 - *tehnično-reševalne enote,*
 - *informacijski centri,*
 - *logistični centri in*
 - *službe za podporo.*
- *Javne službe za zaščito, reševanje in pomoč:*
 - *gasilska služba,*

- gorska reševalna služba,
- jamarska reševalna služba.
- *Enote ter službe društev in drugih nevladnih organizacij:*
 - enote reševalcev z reševalnimi psi,
 - enote za reševanje iz vode in na vodi ter
 - stacionarija in nastanitvene enote.
- *Enote, službe in centri za zaščito, reševanje in pomoč, ki jih organizirajo državni organi:*
 - ekološki laboratorij z mobilno enoto,
 - mobilna enota ekološkega laboratorija in
 - enota za identifikacijo mrtvih.

P - 3	Organizacija državne enote za hitre intervencije
P - 4	Pregled državnih enot za RKB - zaščito
P - 5	Pregled regijskih tehnično-reševalnih enot CZ
P - 6	Pregled državnih in regijskih služb za podporo
P - 7	Pregled poklicnih in prostovoljnih gasilskih enot po regijah
P - 8	Pregled gasilskih enot regijskega pomena
P - 9	Pregled enot, služb in drugih operativnih sestavov društev in drugih nevladnih organizacij, ki sodelujejo pri reševanju
P - 701	Pregled enot pooblaščenega pristojnega letališča, ki sodelujejo pri reševanju

4.2 Materialno - tehnična sredstva za izvajanje načrta

Materialno - tehnična sredstva se načrtujejo za:

- zaščitno in reševalno opremo ter orodje (sredstva za osebno in skupinsko zaščito, oprema, vozila ter tehnična in druga sredstva, ki jih potrebujejo strokovnjaki, reševalne enote, službe in reševalci) in
- materialna sredstva za zaščito, reševanje in pomoč iz državnih rezerv.

P - 10	Pregled potrebne zaščitne in reševalne opreme ter orodja
P - 11	Pregled materialnih sredstev ZRP iz državnih rezerv

4.3 Predvidena finančna sredstva za izvajanje načrta

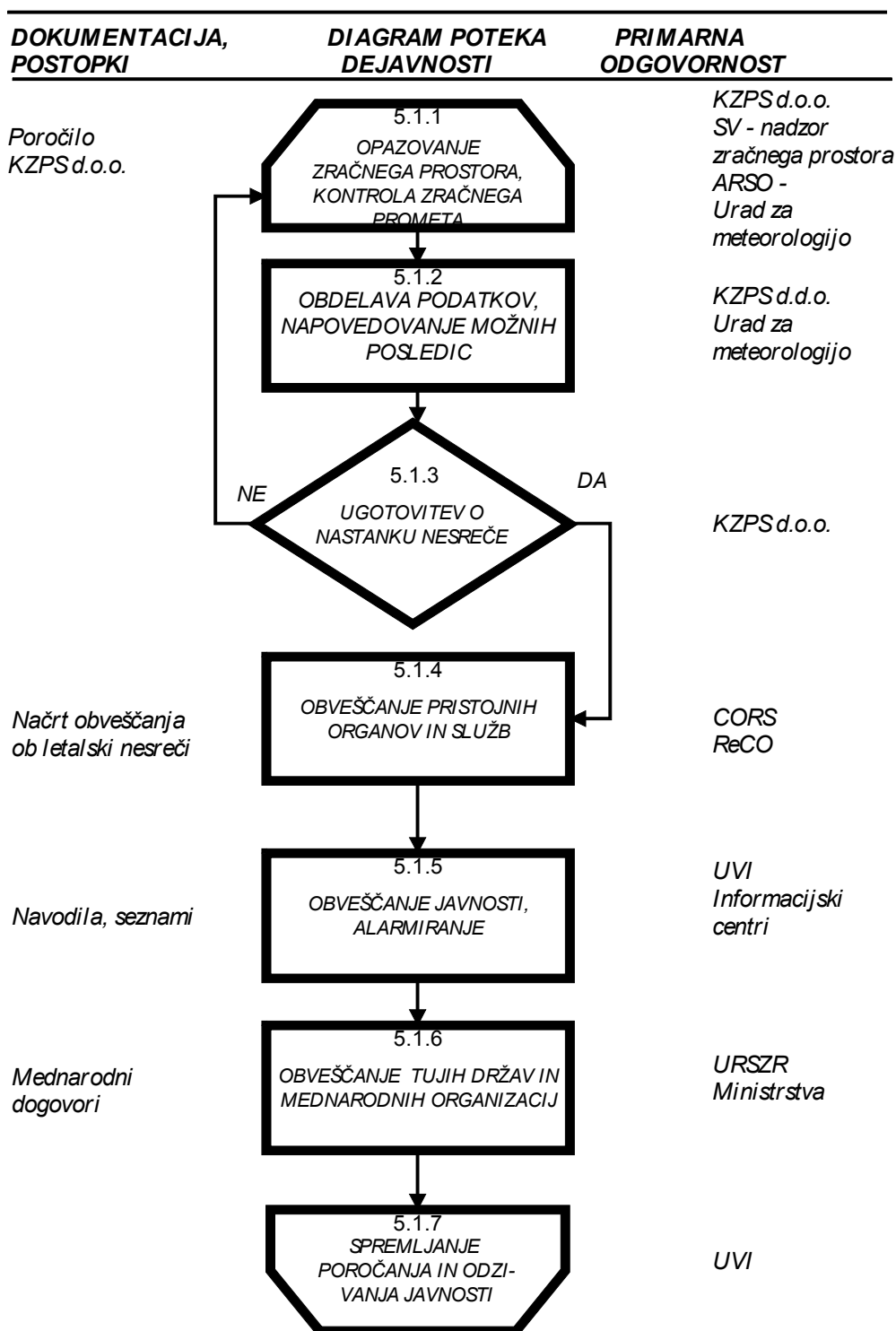
Finančna sredstva se načrtujejo za:

- *stroške operativnega delovanja (povračila stroškov za aktivirane pripadnike CZ in druge sile za zaščito, reševanje in pomoč),*
- *stroški usposabljanja enot in služb in*
- *materialne stroške (prevozne stroške, storitve, ...).*

<i>D - 1 Načrtovana finančna sredstva za izvajanje načrta</i>
--

5 OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE

5.1 Opazovanje

Nadzor zračnega prostora RS zagotavlja SV, vodenje zračnega prometa pa KZPS d.o.o..

5.2 Posredovanje podatkov in obveščanje pristojnih organov in služb

Podatke o letalski nesreči mora posredovati pristojnemu ReCO na telefonsko številko 112:

- KZPS d.o.o.,
- pristojna služba letališča,
- prevoznik ali
- posameznik, ki opazi nesrečo.

Po obvestilu ReCO preveri verodostojnost obvestila pri KZPS d.o.o., pri pristojni službi letališča.

Podatke o nesreči najprej obdela pristojna strokovna služba KZPS d.o.o., ki na podlagi predvidenih dogodkov in možnih posledic določi vrsto in obseg nesreče. Obenem Urad za meteorologijo, ARSO spremlja in napoveduje razvoj meteoroloških pojavov, po obvestilu o letalski nesreči, ki ga posreduje CORS.

V primeru nesreče KZPS d.o.o. obvesti ReCO o letalski nesreči ali letalu v sili po telefonu po selektivni zvezi. Pristojna služba letališča, prevoznik ali posameznik o letalski nesreči najprej obvesti ReCO na številko 112.

Če kraj nesreče letala ni znan, vodi iskanje in reševanje pogrešanega zrakoplova MNZ, Policija. Poleg njih sodelujejo še predstavniki URSZR in KZPS d.o.o.. Pri iskanju iz zraka sodelujejo zrakoplovi Policije in SV in po potrebi tudi drugi zrakoplovi.

Vsi udeleženci v akciji iskanja pogrešanega letala morajo imeti enotne kodirane karte, posadke zrakoplovov, ki sodelujejo pri iskanju in reševanju pogrešanega letala pa navodilo, ki se izdelava na podlagi IAMSAR priročnika. MZP v sodelovanju z MO in MNZ pripravi navodilo za vodenje akcije iskanja in reševanja pogrešanega zrakoplova. Pri reševanju mora biti prisoten letalski tehnik oziroma tehnični izvedenec, ki je s strokovnim znanjem sposoben na kraju nesreče odpraviti nepravilnosti, ki bi lahko ogrozile življenja reševalcev in preživelih oseb v letalu.

Pri iskanju kraja nesreče na tleh sodelujejo policijske enote in sile za zaščito, reševanje in pomoč, ki jih v skladu z načelom postopnosti usmerja in

uskklajuje pristojni, praviloma regijski poveljnik CZ. Pristojni poveljnik odloča tudi o obsegu in vrsti vključenih sil za zaščito, reševanje in pomoč.

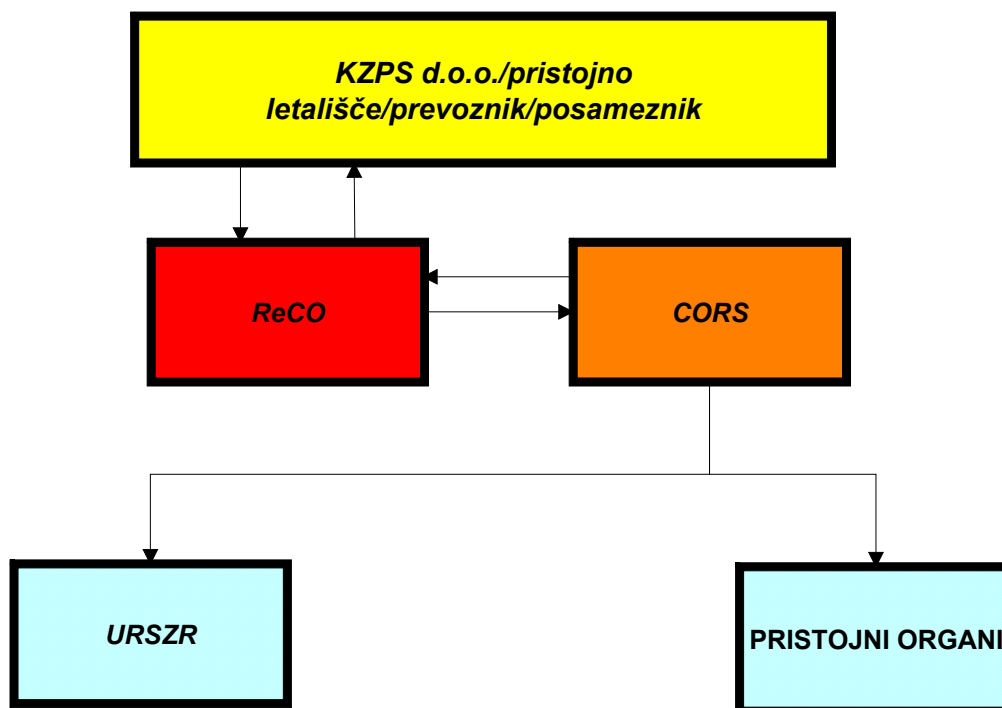
Glede na oceno posledice nesreče poveljnik CZ odredi aktiviranje enot in služb v skladu s potrebami, organiziranjem in zmogljivostmi posameznih služb.

Ob letalski nesreči v kateri so udeleženi potniki, pristojna izpostava URSZR vzpostavi informacijski center v sodelovanju z letalskim prevoznikom in drugimi pristojnimi organi. Preko sredstev javnega obveščanja takoj objavijo telefonsko številko, na kateri lahko svojci dobijo informacije o stanju udeležencev v nesreči. Informacijski center zagotavlja tudi psihološko, duhovno in drugo pomoč preživelim in svojim udeležencev nesreče.

Prevoznik organizira center za pomoč svojim.

D - 702 Načrt iskanja pogrešanega zrakoplova

Na spodnji sliki je prikazana shema obveščanja pristojnih organov ob letalski nesreči.

Shema 2: Posredovanje podatkov o letalski nesreči

Prvo obvestilo o letalski nesreči, namenjeno ReCO, mora vsebovati podatke o:

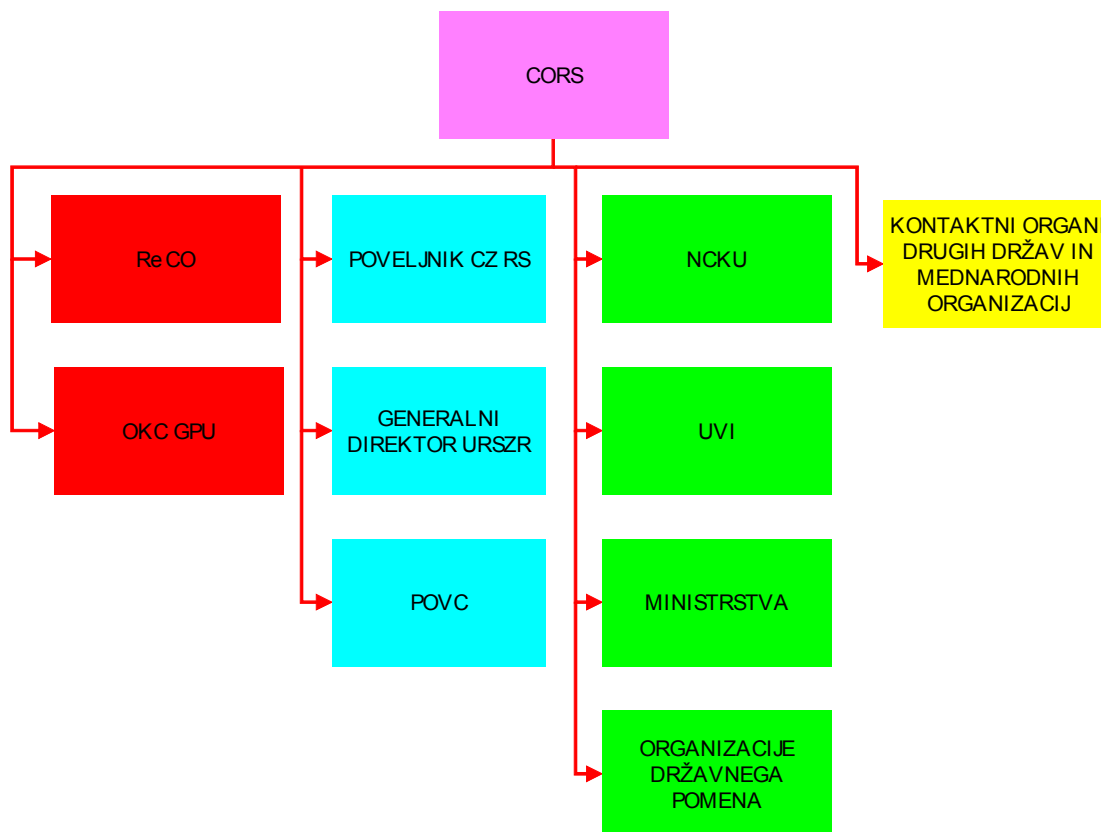
- *vrsti letala (potniško, tovorno ali vojaško),*
- *državi letalskega prevoznika,*
- *letalskem prevozniku,*
- *vrsti nevarnosti - nesreča ali letalo v sili,*
- *položaju letala,*
- *kraju vzleta in pristanka letala,*
- *UTC času poteka dogodka,*
- *število oseb v letalu (potnikov in posadke),*
- *vrsti in količini blaga,*
- *izvedeni ukrepi in*
- *potrebni pomoči.*

<i>D - 703 Obrazec na katerem pristojno letališče in prevoznik obveščata CORS o letalski nesreči</i>
--

Ob letalski nesreči večjega obsega CORS obvesti:

- *ReCO, na območju katerega je prišlo do nesreče, če ta ni obvestil CORS,*
- *poveljnika CZ RS,*
- *generalnega direktorja URSZR,*
- *OKC GPU,*
- *POVC,*
- *NCKU,*
- *UVI,*
- *ministrstva in vladne službe, ki imajo zadolžitve po državnem načrtu,*
- *organizacije državnega pomena (Elektroenergetski sistem, Telekom, Pošta Slovenije, Slovenske železnice) ter*
- *kontaktne organe drugih držav in mednarodnih organizacij v skladu s sporazumi.*

<i>D - 2 Načrt dejavnosti CORS</i>
--

Shema 3: Shema obveščanja pristojnih organov na državni ravni ob letalski nesreči

P - 12 Seznam oseb, ki se jih obvešča ob nesreči

Za sprotno obveščanje vlade, ministrstev in drugih državnih organov ter služb, občin in drugih izvajalcev nalog zaščite, reševanja in pomoči o stanju in razmerah na območju nesreče, sprejetih ukrepih in poteku zaščite in reševanja, skrbi URSZR Ministrstva za obrambo, ki s tem namenom v sodelovanju z ministrstvi in drugimi državnimi organi in nevladnimi organizacijami:

- pripravlja informativni bilten,
- pripravlja in objavlja informacije na Teletekstu TV Slovenija,
- pripravlja in objavlja informacije na spletnih straneh in
- pripravlja občasne širše pisne informacije.

5.3 Obveščanje javnosti

Obveščanje javnosti ob letalski nesreči obsega:

- obveščanje svojcev udeležencev nesreče in obveščanje ogroženih prebivalcev na naseljenem območju, na katero je strmoglavilo letalo ter

- obveščanje širše javnosti, ki zajema obveščanje domače in tuje javnosti o poteku zaščitno-reševalnih dejavnosti, za kar je primarno odgovorna država.

5.3.1 Obveščanje svojcev udeležencev nesreče in obveščanje ogroženih prebivalcev

Ob letalski nesreči v kateri je udeleženo potniško letalo, URSZR in pristojna izpostava URSZR vzpostavi informacijska centra v sodelovanju s prevoznikom in drugimi pristojnimi organi.

Državni informacijski center preko sredstev javnega obveščanja objavi telefonsko številko na kateri lahko svojci dobijo informacije o posledicah nesreče in stanju udeležencev nesreče. V bližini kraja nesreče pristojna izpostava URSZR organizira regijski informacijski center. V regijskih informacijskih centrih izvaja RKS, ob pomoči policije in drugih pristojnih služb, poizvedovalno službo po načrtovanih postopkih.

Za obveščanje prebivalcev o nevarnosti in dajanjem napotkov za izvajanje zaščitnih ukrepov na območju, kjer je prišlo do letalske nesreče z nevarno snovjo ali v primeru padca letala na naseljeno območje, je pristojna občina. Informacije o tem, posredujejo občine prek javnih občil in na druge, krajevno običajne načine, ki jih določijo v načrtih zaščite in reševanja.

P - 13 Telefonska številka, na kateri lahko državljani dobijo informacije o nesreči

5.3.2 Obveščanje širše javnosti

Za obveščanje javnosti o letalski nesreči in o izvajanju nalog zaščite in reševanja iz državne pristojnosti so odgovorni Vlada RS, ministrstva in drugi državni organi v skladu s svojimi pristojnostmi. Obveščanje širše javnosti organizira in usklajuje UVI, tako da:

- po potrebi organizira in vodi tiskovno središče,
- organizira in vodi novinarske konference,
- pripravlja skupna sporočila za javnost,
- navezuje stike z redakcijami tujih medijev in novinarji, akreditiranimi v Sloveniji, ter skrbi, da imajo na razpolago informativna in druga gradiva in da so jim dostopni informacijski viri in
- spremlja poročanje domačih in tujih medijev ter pripravlja t. i. klipinge.

D - 3	Navodilo za organiziranje in vodenje informacijskega centra
D - 4	Navodilo za organiziranje in vodenje tiskovnega središča
P - 14	Seznam prejemnikov informativnega biltena URSZR
P - 15	Seznam oseb v ministrstvih in drugih državnih organih, zadolženih za odnose z javnostmi
P - 16	Seznam lokalnih in osrednjih medijev, ki bodo posredovala obvestilo o izvajanju zaščitnih ukrepov

Obveščanje javnosti ob nesrečah poteka preko medijev, ki so po zakonu o medijih (25. člen zakona o medijih, Ur. l. RS 35/01) dolžni na zahtevo državnih organov ter javnih podjetij in zavodov brez odlašanja brezplačno objaviti nujna sporočila v zvezi z resno ogroženostjo življenja, zdravja ali premoženja ljudi. V takšnih primerih se sporočilo najprej pošlje za takojšnjo objavo naslednjim medijem:

- Slovenska tiskovna agencija (STA),
- Radio Slovenija - I. in II. program,
- Televizija Slovenija - I. in II. program in
- po potrebi tudi ostali.

5.3.3 Obveščanje drugih držav in mednarodnih organizacij

Ob nesrečah s čezmejnimi vplivi, tujega letala in v drugih primerih, ko je to predvideno z mednarodnimi dvostranskimi in večstranskimi sporazumi oziroma v drugih utemeljenih primerih, Slovenija obvešča tudi druge države in mednarodne organizacije. Za obveščanje so pristojni državni organi, nevladne in druge organizacije, ki skrbijo za izpolnjevanje obveznosti iz posameznih sporazumov.

O nesreči se obvešča tudi EU – MIC, UN – OCHA in NATO – EADRCC.

Ministrstvo za zunanje zadeve o letalski nesreči obvešča diplomatska predstavništva tujih držav v Sloveniji, če so v nesreči udeleženi tudi tuji državljani in diplomatska predstavništva Slovenije v tujini ter mednarodne humanitarne organizacije.

Sporočila, ki se jih posreduje drugim državam in mednarodnim organizacijam, morajo vsebovati podatke in biti pripravljena v obliki, določeni s predpisi.

P - 17 *Seznam kontaktnih organov drugih držav in mednarodnih organizacij*

D - 5 *Obrazci za obveščanje drugih držav in mednarodnih organizacij*

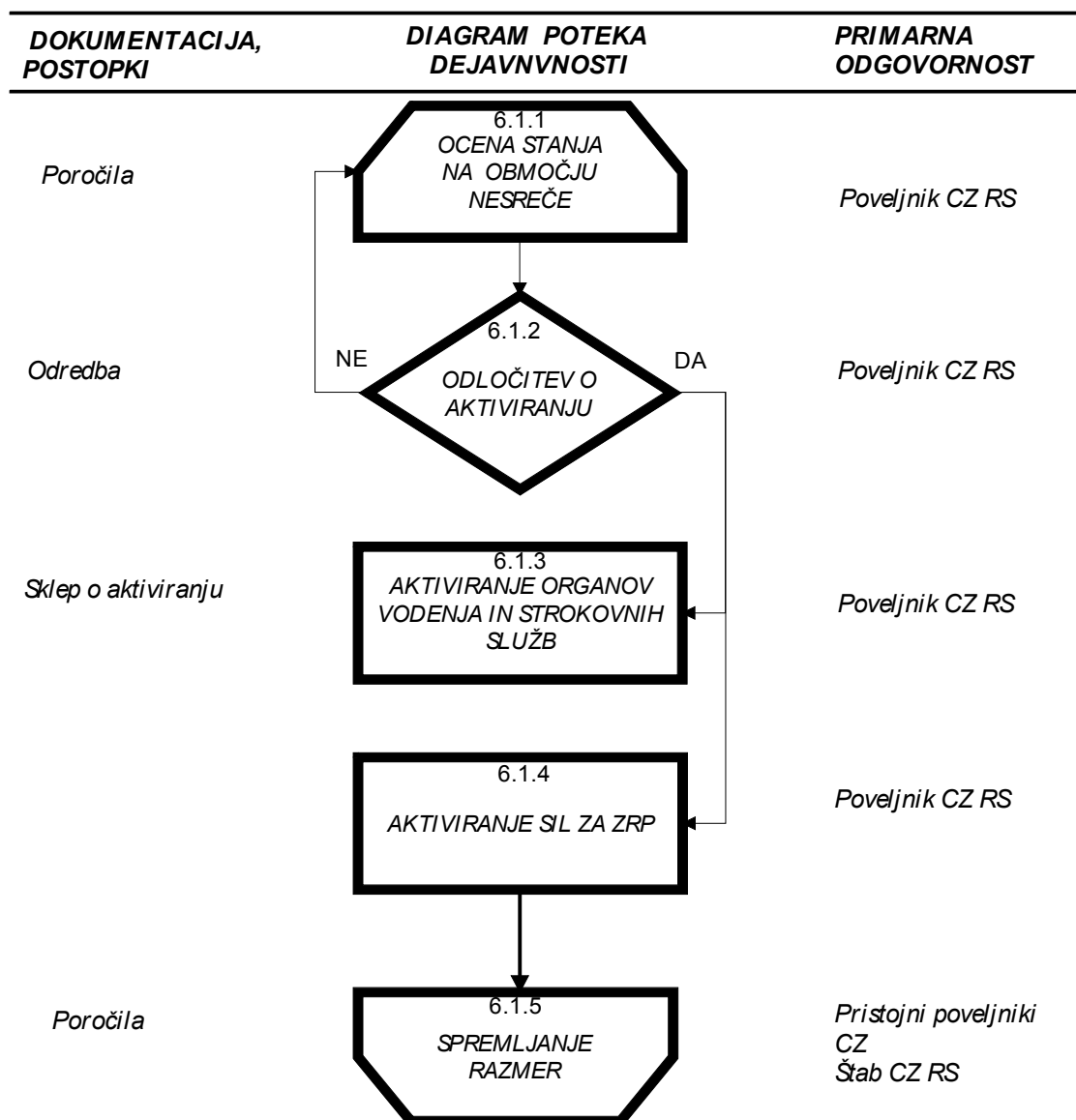
5.4 Alarmiranje

Ob letalski nesreči pri prevozu nevarnih snovi, ko pride do nenadzorovanega uhajanja teh snovi v okolje (nevarnost eksplozije) ter v primeru strmoglavljenja letala na naseljeno območje, ko je neposredno ogroženo življenje ali zdravje ljudi in živali, je treba takoj začeti z izvajanjem določenih zaščitnih ukrepov in prebivalstvo opozoriti na neposredno nevarnost z alarmiranjem.

Pristojni center za obveščanje mora takoj po znaku za neposredno nevarnost posredovati obvestilo po radiu, televiziji oziroma na drug predviden način o vrsti nevarnosti in napotke za osebno in vzajemno zaščito in napotke za izvajanje zaščitnih ukrepov. Če je alarmni znak dan v obmejnem območju, pristojni regijski center za obveščanje, obvesti tudi podoben center v sosednji državi, po sistemu obveščanja drugih držav in mednarodnih organizacij, razen, če ni drugače dogovorjeno z mednarodnimi pogodbami.

6 AKTIVIRANJE SIL IN SREDSTEV

6.1 Aktiviranje organov in njihovih strokovnih služb

O pripravljenosti in aktiviranju CZ in drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč iz državne pristojnosti odloča poveljnik CZ RS.

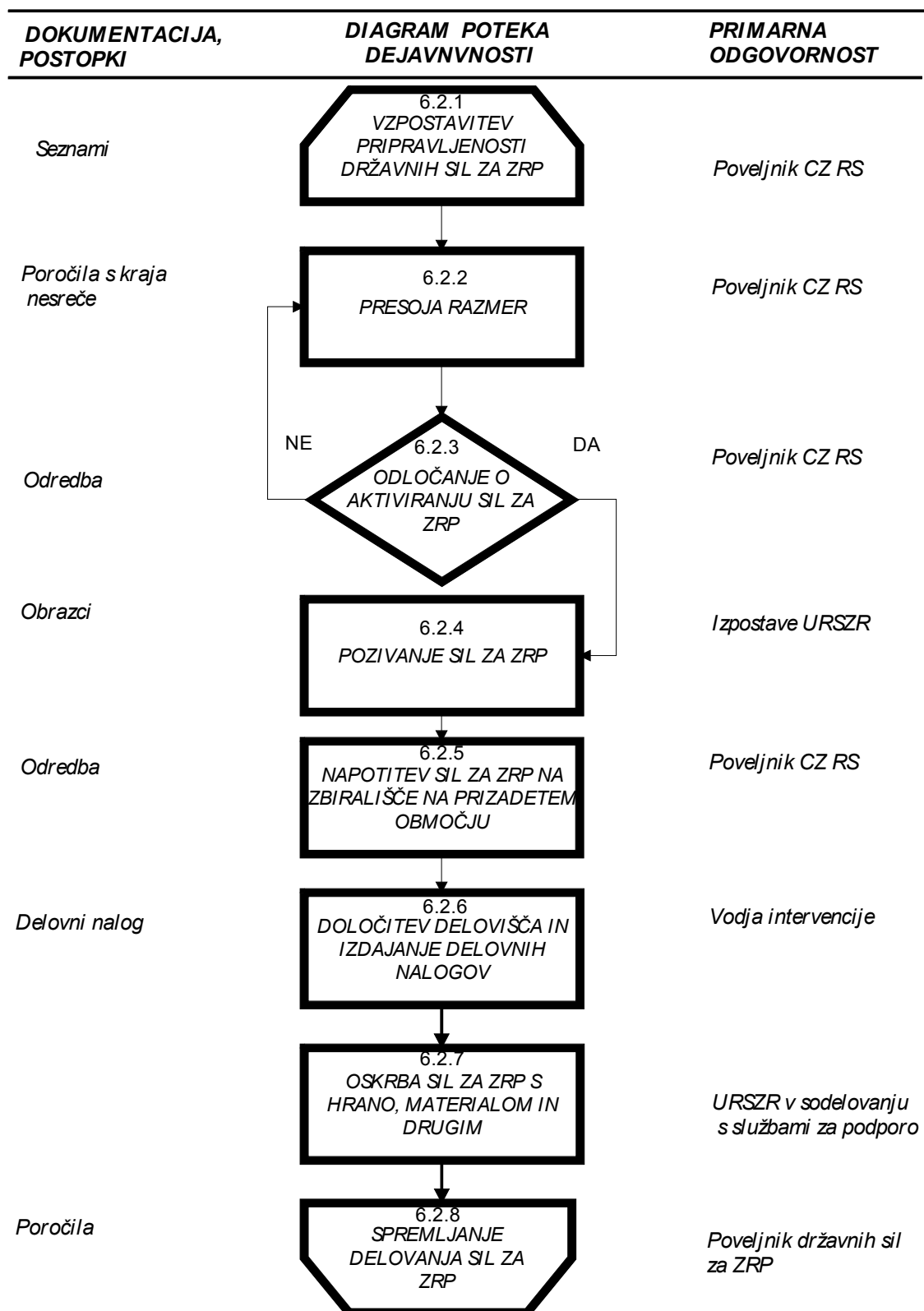
Po obvestilu in prvih poročilih o letalski nesreči poveljnik CZ RS, v njegovi odsotnosti pa njegov namestnik presodi, glede na posledice letalske nesreče, možen razvoj razmer ter potrebo po uporabi ustreznih organov in strokovnih služb za zaščito, reševanje in pomoč in državnih sil za zaščito, reševanje in pomoč.

Glede na oceno stanja in napovedi dogodkov poveljnik CZ RS skliče in aktivira organe:

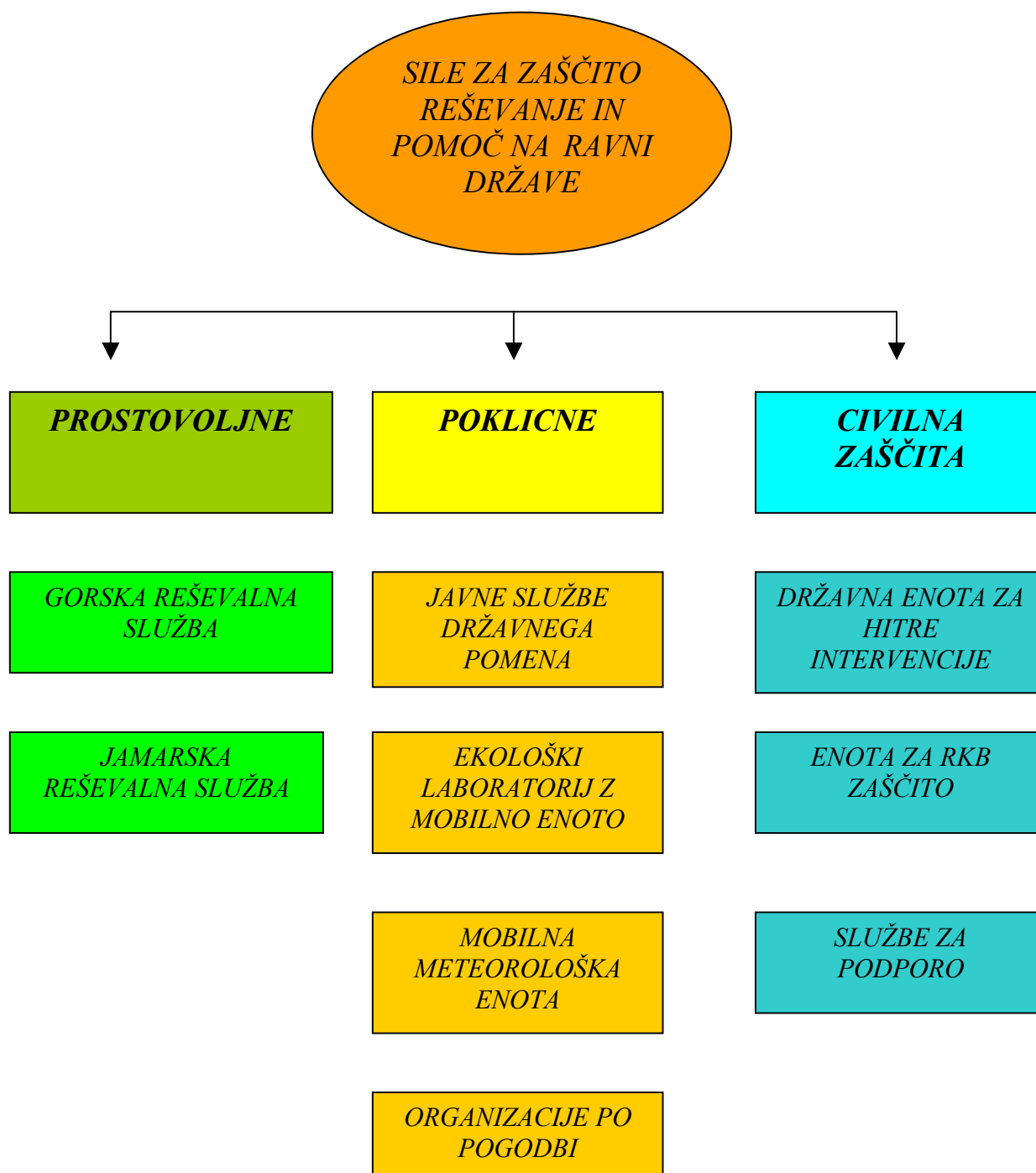
- *Štab CZ RS,*
- *poveljnike CZ regij in*
- *štabe CZ regij.*

Pristojni poveljnik spremlja razmere na kraju nesreče in odloča o nadaljnjih ukrepih.

6.2 Aktiviranje državnih sil in sredstev za zaščito, reševanje in pomoč

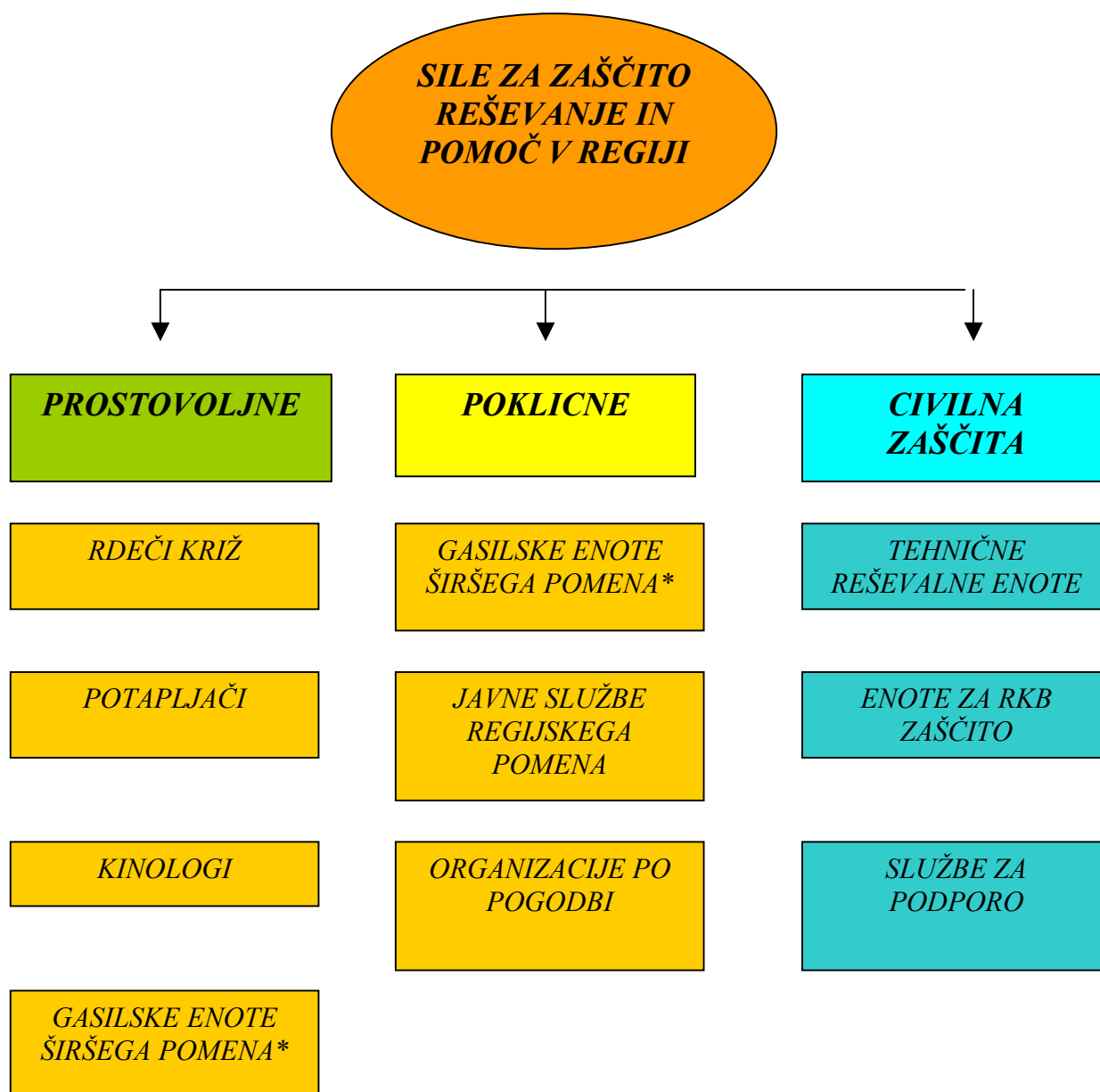

O pripravljenosti in aktiviranju CZ in drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč iz državne pristojnosti odloča poveljnik CZ RS.

Shema 4: Pregled sil za zaščito, reševanje in pomoč organiziranih na državni ravni, ki sodelujejo pri zaščiti in reševanju ob letalski nesreči

O pripravljenosti in aktiviranju sil za zaščito, reševanje in pomoč na območju prizadete regije odloča poveljnik CZ te regije.

* na podlagi 15. člena uredbe o organizaciji, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč

Shema 5: Pregled sil za zaščito, reševanje in pomoč, organiziranih na regijski ravni, ki sodelujejo pri zaščiti in reševanju ob letalski nesreči

O pripravljenosti in aktiviranju sil za zaščito, reševanje in pomoč iz drugih regij pa odloča na podlagi zahtev občin in na podlagi predloga poveljnika CZ prizadete regije poveljnik CZ RS.

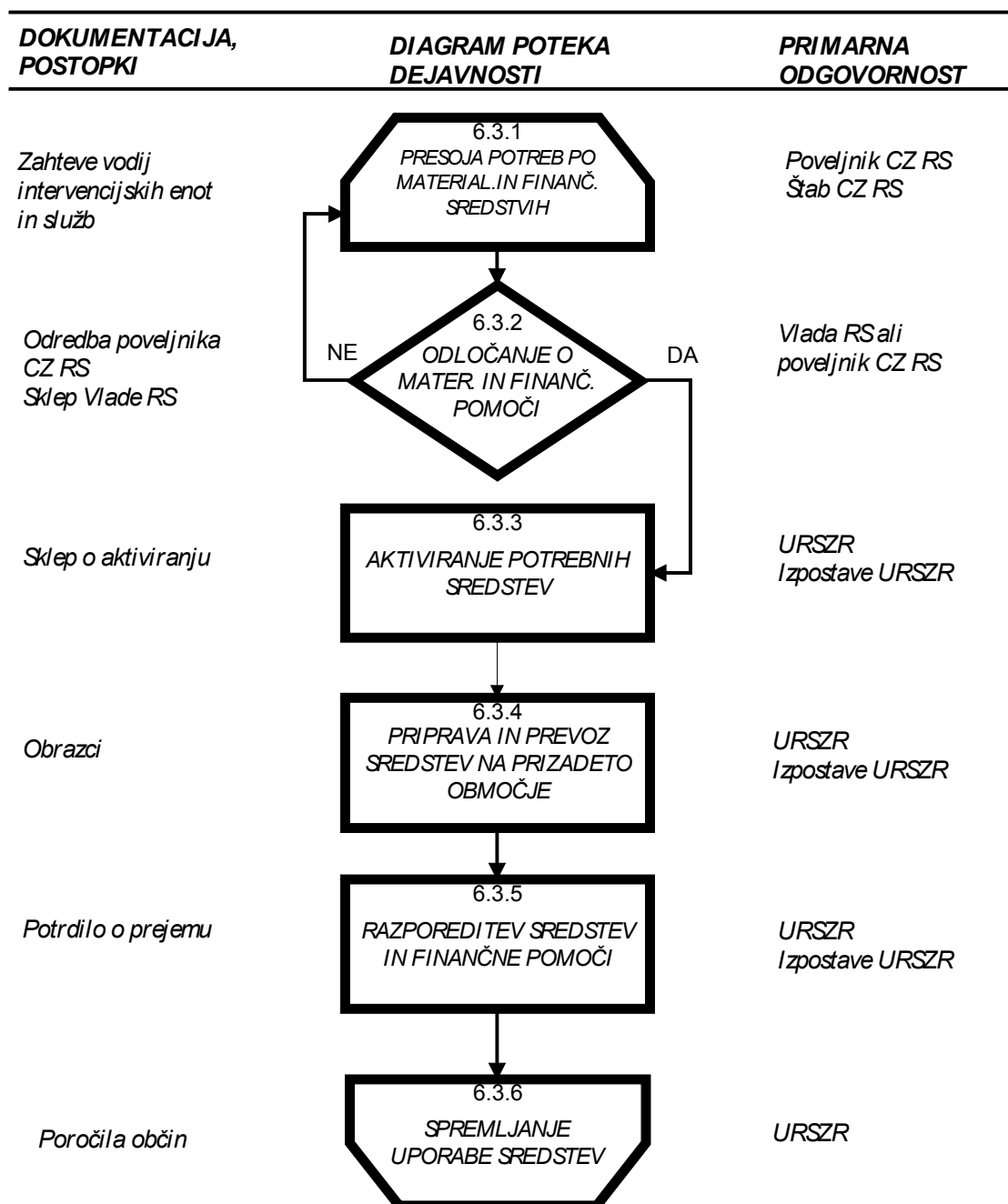
Pripadnike CZ in druge državne sile za zaščito, reševanje in pomoč pokličejo izpostave URSZR. Izpostave urejajo tudi administrativne,

logistične, tehnične zadeve v zvezi z nadomestili plač in povračili stroškov, ki jih imajo pripadniki pri opravljanju dolžnosti v CZ oziroma pri zaščiti in reševanju.

Državne sile za zaščito, reševanje in pomoč (državne in regijske enote), ki odidejo na mesto letalske nesreče, se zberejo na svojih zbirališčih in se po potrebi dodatno opremijo.

D - 6	<i>Načrt delovanja enote za hitre intervencije</i>
D - 7	<i>Vzorec odredbe o aktiviranju sil za zaščito, reševanje in pomoč</i>
D - 8	<i>Vzorec delovnega naloga</i>
P - 18	<i>Seznam zbirališč državnih in regijskih sil za zaščito, reševanje in pomoč</i>

6.3 Zagotavljanje pomoči v materialnih in finančnih sredstvih

Materialna pomoč države ob letalski nesreči bi obsegala:

- posredovanje pri zagotavljanju specialne opreme, ki je na prizadetem področju ni mogoče dobiti,
- pomoč v zaščitni in reševalni opremi in
- pomoč v finančnih sredstvih.

O uporabi materialnih sredstev iz državnih rezerv za pomoč prizadetim ob letalski nesreči odloča Vlada RS, v nujnih primerih pa tudi poveljnik CZ RS ali njegov namestnik.

6.4 Mednarodna pomoč

Za mednarodno pomoč lahko zaprosi Vlada RS ali poveljnik CZ RS, če z meddržavnim sporazumom ni drugače določeno. Prošnje se lahko pošljejo sosednjim in drugim državam ter mednarodnim organizacijam skladno z mednarodnimi sporazumi. Predvidoma mednarodna pomoč ob letalski nesreči, razen storitev strokovnjakov, ne bo potrebna.

Mednarodna pomoč usklajuje URSZR in lahko glede na potrebe obsega:

- storitve strokovnjakov, reševalnih enot in služb in
- zaščitno in reševalno opremo.

Za humanitarno pomoč svojcem žrtev letalske nesreče lahko zaprosijo RKS in druge humanitarne organizacije. Sprejem humanitarne pomoči usklajuje RKS.

D - 9	<i>Vzorec prošnje za mednarodno pomoč</i>
D - 10	<i>Načrt organizacije in delovanja državnega logističnega centra</i>
D - 11	<i>Načrt prevzema in razdelitve pomoči na letališču</i>
D - 12	<i>Postopki za sprejemanje mednarodne pomoči</i>
P - 19	<i>Seznam predvidenih potreb po mednarodni pomoči</i>

7 UPRAVLJANJE IN VODENJE

7.1 Organi in njihove naloge

Vodenje sil za zaščito, reševanje in pomoč je urejeno z zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami. Po tem zakonu se varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami organizira in izvaja kot enoten sistem na lokalni, regionalni in državni ravni.

Posamezni državni organi imajo ob letalski nesreči predvsem naslednje naloge:

7.1.1 Vlada RS

- *usmerja in usklajuje izvajanje zaščite, reševanja in pomoči ter odpravlja posledice letalske nesreče,*
- *ureja mednarodno pomoč,*
- *odloča o uporabi sredstev proračuna RS za pokrivanje stroškov zaščitnih in reševalnih akcij državnih sil ter za pomoč prizadetim pri zagotavljanju osnovnih možnosti za življenje in*
- *opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.*

7.1.2 Poveljnik CZ RS:

- *oceni posledice letalske nesreče in potrebo po vključevanju državnih sil in sredstev za ZRP,*
- *operativno-strokovno vodi dejavnost CZ in drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč iz državne pristojnosti,*
- *usklajuje operativne ukrepe in dejavnosti ministrstev in drugih državnih organov,*
- *operativno ureja pomoč drugih držav in mednarodnih organizacij v silah in sredstvih za zaščito, reševanje in pomoč,*
- *obvešča Vlado RS o posledicah in stanju na prizadetem območju ter daje mnenja in predloge v zvezi z zaščito, reševanjem in pomočjo ter odpravljanjem posledic letalske nesreče,*

- vodi pripravo končnega poročila o letalski nesreči in ga predlaga v sprejem Vladi RS in
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

7.1.3 Ministrstvo za obrambo:

a) Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje:

- opravlja upravne in strokovne naloge zaščite, reševanja in pomoči iz svoje pristojnosti,
- organizira komunikacijski sistem za delovanje državnih sil za zaščito, reševanje in pomoč,
- zagotavlja informacijsko podporo organom vodenja na državni ravni,
- zagotavlja pogoje za delo poveljnika in Štaba CZ RS,
- zagotavlja logistično podporo pri delovanju sil za ZRP,
- po potrebi organizira informacijski center ob letalski nesreči,
- obvešča tuje države na podlagi sprejetih dvostranskih in večstranskih sporazumov
- nudi pomoč (po potrebi) preiskovalnemu organu in
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

D - 13 Načrt dejavnosti URSZR

b) Slovenska vojska:

- sodeluje pri iskanju pogrešanega letala,
- usklajuje sodelovanje enot in služb SV pri izvajanju nalog zaščite, reševanja in pomoči,
- zagotavlja uporabo materialnih sredstev SV za zaščito, reševanje in pomoč ter
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

D - 14 Načrt dejavnosti SV

7.1.4 Ministrstvo za notranje zadeve:

- izvaja upravne naloge na področju upravnih notranjih zadev povezanih z registracijo prebivalstva, matičnimi zadevami, javnimi listinami, upravnimi zadevami prometa ter zbiranja in združevanja,
- analizira, nadzira in ocenjuje učinkovitost in primernost metod dela policije in služb MNZ,
- izvaja aktivnosti povezane z usklajevanjem nalog upravnih enot na ogroženem območju in
- obvešča javnost o izvedenih nalogah s svojega delovnega področja in
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

a) Policija:

- varuje ljudi in premoženje ter vzdržuje javni red na območju nesreče,
- zavaruje sledi in kraj nesreče,
- vzdržuje javni red,
- nadzira in ureja promet v skladu s stanjem prometne infrastrukture in omogoča interveniranje silam za zaščito, reševanje in pomoč,
- organizira sodelovanje policijskih zrakoplovov pri iskanju letala, ko kraj nesreče letala ni znan,
- z letalsko enoto policije sodeluje pri opravljanju humanitarnih, oskrbovalnih, izvidovalnih in drugih nalog, pomembnih za zaščito, reševanje in pomoč,
- varuje državno mejo in izvaja mejni nadzor ter policijske naloge v zvezi s tujci v skladu z razmerami,
- sodeluje pri identifikaciji žrtev,
- komunicira z drugimi organizacijskimi enotami ministrstva ter drugimi državnimi organi, zlasti še s centri za obveščanje,
- sodeluje s policijami tujih držav neposredno ali prek Interpola,
- obvešča MZZ o umrlih tujcih,
- po potrebi organizira mobilni operativno – komunikacijski center,
- obvešča javnost o izvedenih nalogah s svojega delovnega področja in
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

D - 15 Načrt dejavnosti MNZ

7.1.5 Ministrstvo za zdravje:

- *organizira dajanje nujne medicinske pomoči ter bolnišnično oskrbo poškodovanih,*
- *določa prednosti in usmerja aktivnosti pri oskrbi z zdravili, opremo in medicinskimi pripomočki,*
- *sodeluje pri identifikaciji mrtvih in*
- *opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.*

D - 16 Načrt dejavnosti MZ

7.1.6 Ministrstvo za promet:

- *nadzoruje URSCl in KZPS d.o.o. pri opravljanju njihovega dela,*
- *v primeru letalske nesreče obvešča SPLNI,*
- *sodeluje pri iskanju in reševanju pogrešanega zrakoplova,*
- *pripravlja informacije o letalski nesreči,*
- *opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.*

D - 17 Načrt dejavnosti MZP

7.1.7 Uprava RS za civilno letalstvo:

- *usklajuje v mednarodnih okvirih akcijo iskanja in reševanja pogrešanega zrakoplova v skladu z mednarodnimi predpisi,*
- *v mednarodnih okvirih zagotavlja vse potrebne informacije, ki so pomembne za vodenje akcije iskanja in reševanja pogrešanega zrakoplova,*
- *pripravlja podatke in usmeritve za iskanje in reševanje pogrešanega zrakoplova,*
- *v primeru letalske nesreče obvešča SPLNI in*
- *opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.*

D - 704 Načrt dejavnosti URSCl

7.1.8 Kontrola zračnega prometa Slovenije d.o.o.:

- *izdaja zbornik zrakoplovnih informacij RS (AIP) in letalske informativne okrožnice (AIC), če so v njeni pristojnosti,*
- *ob letalski nesreči na javnem letališču izdaja sporočilo letalcem (NOTAM) o zaprtosti letališča, če je to potrebno,*
- *vodi kontrolo letenja in usklajuje zračni promet ter vzpostavlja prometni režim glede na razmere,*
- *v primeru letalske nesreče obvešča SPLNI in*
- *opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.*

D - 705 Načrt dejavnosti KZPS d.o.o.

7.1.9 Ministrstvo za zunanje zadeve:

- *vzpostavi stike z vlado države, v kateri je registrirano v letalski nesreči udeleženo letalo,*
- *obvešča tuja diplomatsko-konzularna predstavništva, pristojna za Slovenijo, o stanju in posledicah letalske nesreči,*
- *sodeluje pri organizaciji obiskov oziroma ogledov tujih diplomatsko-konzularnih predstavnikov, predstavnikov mednarodnih organizacij ali državljanov pri ogledu prizadetih območij in*
- *opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.*

D - 18 Načrt dejavnosti MZZ

7.1.10 Ministrstvo za okolje in prostor, ARSO:

- *spremlja meteorološke pojave, opravlja analitične, prognostične in druge strokovne naloge,*
- *posreduje podatke o vremenu pilotom, kontroli letenja in organom zaščite in reševanja,*
- *opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.*

D - 706 Načrt dejavnosti ARSO

7.1.11 Ministrstvo za finance:

- določi prednosti pri uporabi sredstev proračuna RS,
- pripravi predlog ukrepov za zagotovitev oziroma prerazporeditev možnega obsega finančnih sredstev za odpravo posledic letalske nesreče,
- izdelava oceno možnosti dodelitve dodatnih namenskih finančnih sredstev iz proračuna RS in
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

D - 19 Načrt dejavnosti MF

7.1.12 Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve:

- vzpostavi povezave s centri za socialno delo,
- ocenjuje, organizira in zagotavlja oblike in vrste pomoči ogroženim ter
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

D - 23 Načrt dejavnosti MDDSZ

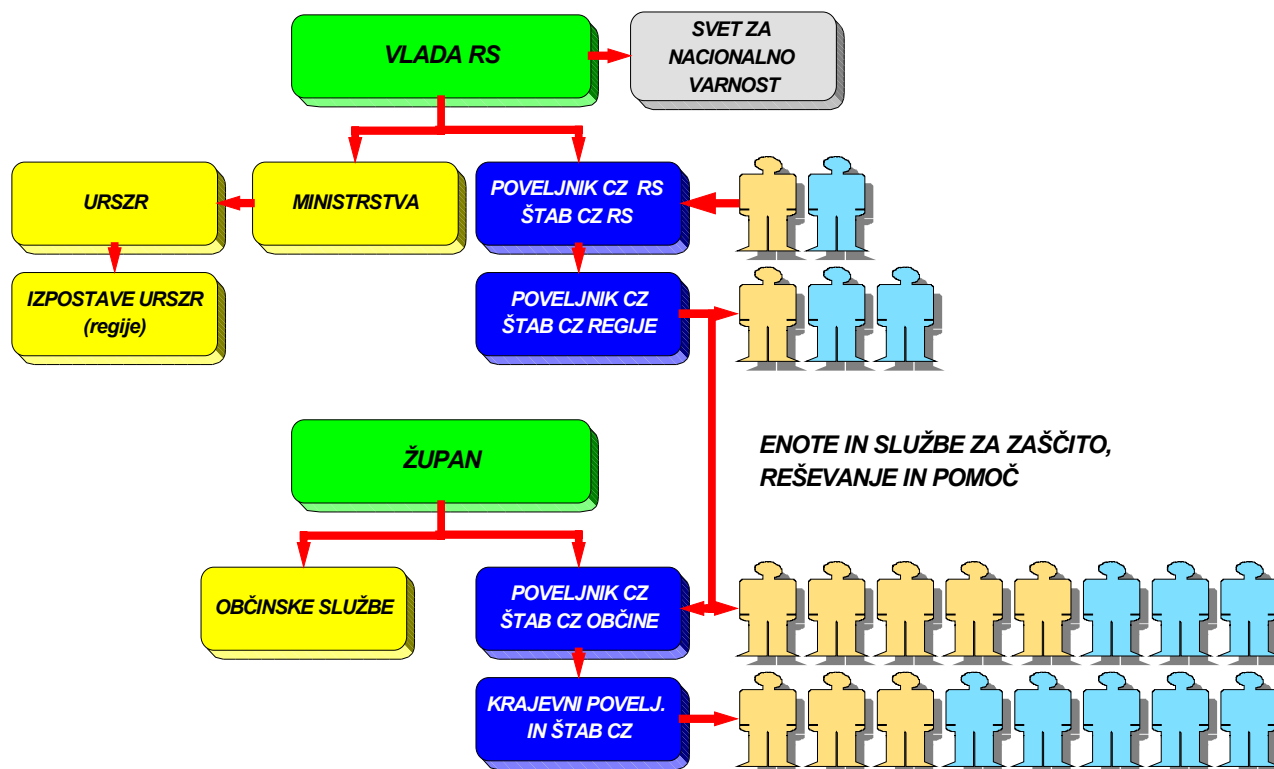
7.1.13 Urad Vlade RS za informiranje:

- pripravlja skupna sporočila za javnost,
- po potrebi organizira in vodi tiskovno središče,
- pripravlja novinarske konference za domače in tuje novinarje,
- dokumentira in analizira prispevke objavljene v javnih medijih doma in v tujini,
- zagotavlja osnovni informacijski servis tujim novinarjem in
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

D - 29 Načrt dejavnosti UVI

7.2 Operativno vodenje

Operativno vodenje in izvajanje nalog zaščite, reševanja in pomoči je prikazano na naslednji shemi:

Shema 6: Vodenje in izvajanje nalog zaščite, reševanja in pomoči

Operativno strokovno vodenje CZ ter drugih sil za ZRP izvajajo poveljniki CZ ob pomoči štabov CZ, ki so njihovi svetovalni organi, vodje intervencije in vodje reševalnih enot.

Po obvestilu o letalski nesreči se poleg javnih reševalnih služb ob letalski nesreči na javnem letališču, aktivirajo intervencijske enote pristojnega letališča oziroma ob nesreči z nevarno snovjo intervencijske enote prevoznika, ki pričnejo z izvajanjem zaščite, reševanja in pomoči. V kolikor vodja intervencije presodi, da navedene sile ne zadoščajo, lahko zaprosi za pomoč regije.

Po obvestilu o letalu v sili se na javnem letališču aktivirajo intervencijske enote pristojnega letališča, intervencijske enote pa so v stanju pripravljenosti.

Vodja intervencije je ob nesreči na letališču lahko vodja prometa ali drug operativni delavec, ki pozna delovanje vseh letaliških služb za zaščito, reševanje in pomoč oziroma tudi dežurni vodja gasilsko reševalne službe letališča.

Ob letalski nesreči na javnem letališču vodi aktivnosti zaščite, reševanja in pomoči regijski poveljnik CZ s pomočjo letališke uprave in silami za zaščito, reševanje in pomoč na letališču. Regijski poveljnik CZ izvaja posamezne naloge reševanja na letališču in določi vodjo intervencije, ki so mu neposredno podrejene vse sile, ki sodelujejo pri izvajanju reševanju nalog na terenu.

Poveljnik CZ občine samostojno ali v skladu z odločitvami regijskega poveljnika CZ, glede na posledice nesreče z nevarno snovjo ali v primeru padca letala na naseljeno območje, dredi aktiviranje ustreznih organov in sil za zaščito, reševanje in pomoč občine. Ob letalski nesreči z nevarno snovjo ali ob padcu letala na naseljeno območje se v aktivnosti ZiR vključijo sile CZ občine.

Poveljnik CZ RS spremlja stanje in izvajanje ZRP na prizadetem območju, glede na posledice nesreče in potrebo po pomoči, zagotovi pomoč države.

Logistično podporo državnim silam za ZRP, ki obsega zagotavljanje zvez, opreme, materiala, prevoza, informacije podpore, prehrane, zdravstvenega in drugega varstva, zagotavlja pristojni štab CZ s službami za podporo, URSZR in njene izpostave.

P - 21 *Seznam vodij intervencij*

D - 30 *Načrt URSZR za zagotovitev prostorskih in drugih pogojev za delo poveljnika in Štaba CZ RS*

7.3 Organizacija zvez

Pri vzpostavljanju telekomunikacijskih zvez pri neposrednem vodenju akcij zaščite, reševanja in pomoči se poleg javnega telefonskega omrežja, obvezno uporablja radijsko omrežje ZARE.

Omenjene radijske povezave pridejo še posebej do izraza v vseh neobičajnih razmerah, ko naročniki javnega telefonskega omrežja zasedejo vse razpoložljive zmogljivosti in pride morda celo do kratkotrajnega izpada samega omrežja, ki ne zmore tako močno povečanega prometa. V takem primeru nastopi potreba v ReCO na prizadetem območju po dodatnih obhodnih poteh, ki jih lahko ponudijo radijska omrežja.

Pri vodenju intervencij in reševalnih akcij zaščite, reševanja in pomoči, sile za ZRP, uporabljajo sistem radijskih zvez zaščite in reševanja (ZA-RE).

Sistemi radijskih zvez

Posamezni funkcionalni sistemi delujejo v okviru svojih internih radijskih povezav na način, kot je to opredeljeno v njihovih načrtih zvez. Pri tem so mišljene brezžične zveze posameznih uporabnikov, pristojno letališče, Policije in uporabnikov sistema zvez ZA-RE.

Pri operativnem vodenju dejavnosti za zaščito, reševanje in pomoč se uporabljajo.

- *radijske zveze v sistemu zaščite in reševanja (ZA-RE),*
- *javne žične in brezžične zveze (telefon, telefaks, teleks, mobilni telefon NMT in GSM),*
- *informacijsko-komunikacijsko omrežje (spletna stran) in funkcionalna zveza posameznih gospodarskih in drugih sistemov.*

Sistem radijskih zvez ZA-RE, ki ga uporabljajo CZ ter reševalne službe, temelji na uporabi določenega števila semidupleksnih ter simpleksnih kanalov. Posamezne kanale dodeljujejo posameznim uporabnikom operativni delavci pristojnih ReCO.

Ob omejeni uporabi sistema zvez ZA-RE zaradi razgibane konfiguracije terena, je možno postaviti v času najdalj do 3 ur mobilni repetitor na določeno lokacijo, za kar je pristojna URSZR.

P - 22 *Imenik uporabnikov telefonskih zvez, radijskih postaj, pozivnikov, ter elektronske pošte na področju zaščite in reševanja*

D - 31 *Načrt zagotavljanja zvez*

8 UKREPI IN NALOGE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI

8.1 Ukrepi zaščite, reševanja in pomoči

Od zaščitnih ukrepov se ob letalski nesreči izvajajo naslednji ukrepi:

- *RKB zaščita,*
- *evakuacija ter*
- *sprejem in oskrba ogroženih prebivalcev.*

8.1.1 Radiološka, kemična in biološka zaščita

V Sloveniji poteka del prevoza nevarnih snovi tudi z letali. Nevarne snovi morajo biti prepeljane v skladu z dokumenti IATA in ICAO. Gre predvsem za mednarodne polete, za uvoz radio-farmaceutskih sredstev za nekatere zdravstvene in raziskovalne ustanove, ter za prevoz goriva za JE Krško.

Ob letalski nesreči obstaja nevarnost, da zaradi poškodb letala, lahko pride do nenadzorovanega uhajanja teh snovi v okolje. Če do tega pride, je potrebno na prizadetem območju poostri nadzor nad nevarnimi snovmi in ravnanje z njimi.

Zahtevnejše terenske in laboratorijske preiskave ter analize izvaja takoj po nesreči pooblaščen ekološki laboratorij z mobilno ekipo pri Inštitutu Jožef Stefan iz Ljubljane ter Mobilna enota ekološkega laboratorija Maribor pri Zavodu za zdravstveno varstvo Maribor. Analize, ki jih na terenu ni mogoče opravljati, izvajajo po potrebi pooblaščene organizacije, ki so opremljene z laboratoriji za najzahtevnejše kemične, biološke in radiološke preiskave.

Po potrebi po nesreči celotno prizadeto območje pregleda regijska enota za RKB zaščito, ki izvede detekcijo, identifikacijo, dozimetrijo in jemanje vzorcev na terenu.

Naloga ekip, ki izvajajo RKB-zaščitne ukrepe ob nesreči letala, ki je prevažalo nevarne snovi, so:

- *odkritje in določitev obsega kontaminacije,*
- *identifikacija nevarne snovi,*
- *vzpostavitev kontrolne točke na letališču ali kraju nesreče in nadzor,*

- *kontaminacija ter dekontaminacija udeležencev reševalnih akcij,*
- *nadzor kontaminacije in dekontaminacije poškodovanih potnikov (v bolnišnici),*
- *odstranitev kontaminiranega materiala in njegov prevoz na za to določeno mesto,*
- *svetovanje drugim udeležencem v akcijah in*
- *svetovanje pri pripravah informacij za javnost.*

Ob letalski nesreči, ko so zaradi nevarne snovi ogrožene podtalnica, kmetijske, gozdne in vodne površine, ReCO o tem dogodku obvestiti tudi pristojne inšpekcijske službe.

Če pride do kontaminacije širšega območja kot sekundarna posledica letalske nesreče, se izvajajo zaščitni ukrepi v skladu z načrtom zaščite in reševanja ob radiološki nesreči ali nesreči z drugimi nevarnimi snovmi.

Če pride do kontaminacije širšega območja kot sekundarna posledica letalske nesreče, se izvajajo zaščitni ukrepi v skladu z načrtom zaščite in reševanja ob radiološki nesreči ali nesreči z drugimi nevarnimi snovmi.

8.1.2 Evakuacija

Če bi ob letalski nesreči prišlo do večjega požara oziroma do nenadzorovanega uhajanja nevarnih snovi v okolje in bi to ogrozilo življenje in zdravje ljudi in živali, bi bilo potrebno izvesti evakuacijo.

Evakuacijo prebivalcev iz ogroženega območja načrtujejo in izvajajo občine v skladu z načrti.

8.1.3 Sprejem in oskrba ogroženih prebivalcev

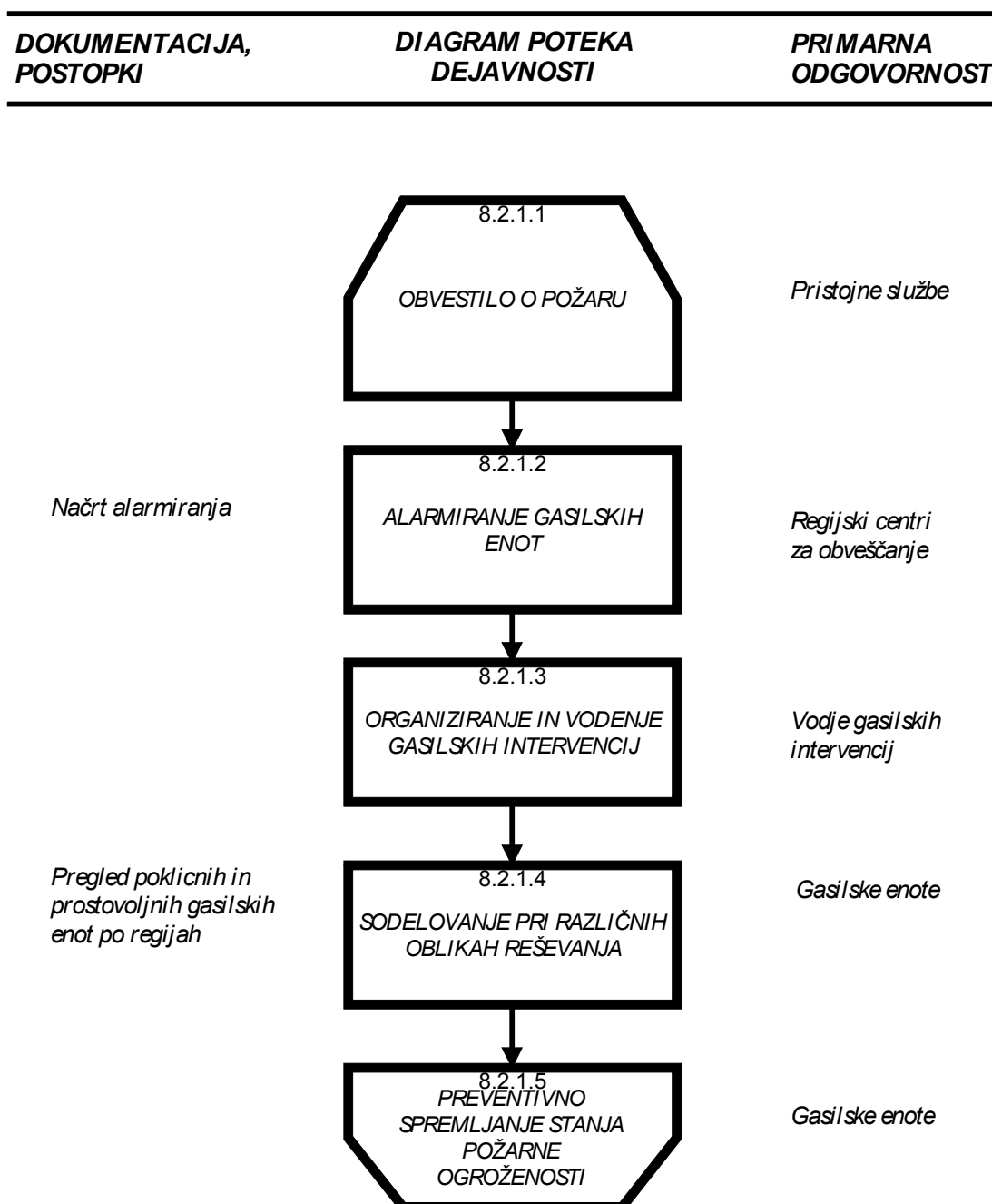
Za nastanitev evakuiranih prebivalcev z ogroženih območij občin, poskrbi občina, ki izvaja evakuacijo.

P - 23	<i>Pregled človekoljubnih organizacij v RS s podatki o vodilnih osebah</i>
P - 24	<i>Pregled centrov za socialno delo po regijah</i>
P - 25	<i>Pregled objektov, kjer je možna začasna nastanitev ogroženih prebivalcev in njihove zmogljivosti po regijah</i>

P - 26 Pregled objektov javne prehrane in njihove zmogljivosti po regijah

8.2 Naloge zaščite, reševanja in pomoči

8.2.1 Gašenje in reševanje ob požarih

Naloge gašenja požarov in reševanja na letalu ali letališču skladno z načrti zaščite in reševanja posameznega letališča izvajajo:

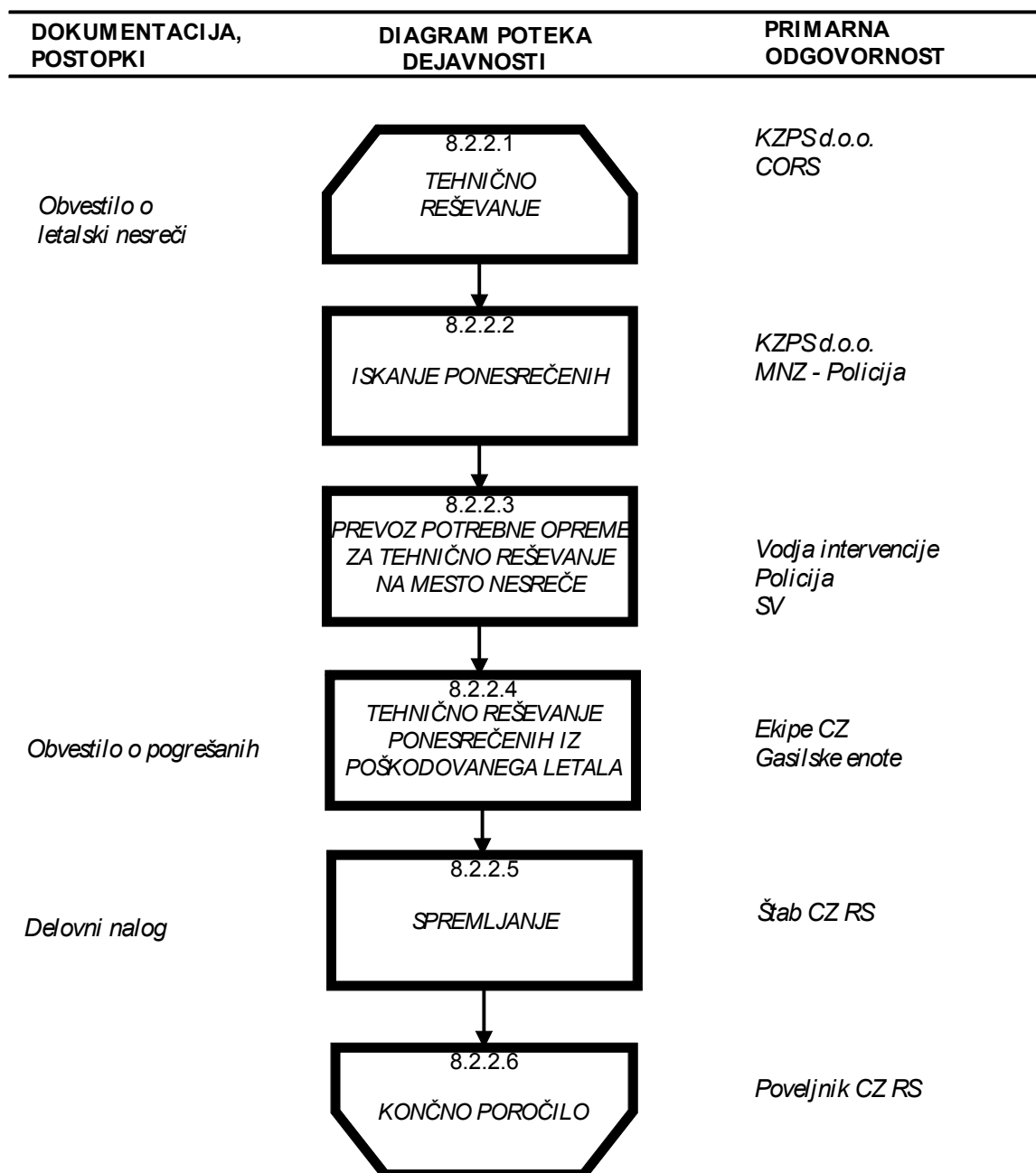
- *gasilske službe letališč, ki so usposobljene za gašenje in reševanje iz posameznih tipov letal,*
- *gasilske enote širšega regijskega pomena in*
- *gasilske enote pristojnih gasilskih društev.*

Gasilske enote izvajajo:

- *gašenje požarov in reševanje ob požarih in eksplozijah,*
- *reševanje ukleščtenih in blokiranih potnikov,*
- *pomoč pri prenosu ponesrečencev s kraja nesreče in s težje dostopnih predelov,*
- *pomoč pri pripravi ponesrečenih za prevoz in*
- *druge splošne reševalne naloge.*

Za gašenje in reševanje na težko dostopnem terenu se lahko sile in sredstva za reševanje (reševalci, gasilci in druga intervencijska vozila) do kraja nesreče prepeljejo s helikopterji Policije ali SV.

8.2.2 Tehnično reševanje

Tehnično reševanje obsega izvidovanje in tehnično reševanje.

Tehnično reševanje zajema:

- odkrivanje ponesrečencev v razbitinah,
- reševanje ljudi in materialnih dobrin iz razbitin, vode in težko dostopnih predelov,
- premoščanje vodnih in drugih ovir,
- zavarovanje poti in prehodov na težko dostopnih terenov in
- izvajanje drugih nalog iz svoje pristojnosti.

Ob letalski nesreči na težko dostopnem predelu ali ob padcu letala na naselje se za izvidovanje ponesrečenih aktivirajo naslednje sile za zaščito, reševanje in pomoč:

- *gorska reševalna služba,*
- *jamarska reševalna služba,*
- *tehnično-reševalne enote,*
- *enote reševalcev z reševalnimi psi,*
- *gasilske enote, ki opravljajo naloge širšega pomena in*
- *enoto za hitre reševalne intervencije.*

Ob letalski nesreči na težko dostopnem terenu se za prevoz potrebne opreme za tehnično reševanje uporabijo helikopterji Policije in SV.

Iskanje in reševanje ponesrečenih iz vode in na vodi ter sodelovanje pri reševanju na vodi ob padcu letala v morje izvajajo, skladno s predpisi in svojimi aktivnostmi, naslednje enote:

- *enote za reševanje iz vode in na vodi (CZ),*
- *Gasilska brigada Koper,*
- *Uprava RS za pomorstvo s koordinacijskim centrom za iskanje in reševanje na morju in*
- *Služba za varstvo obalnega morja z izvajalskimi organizacijami.*

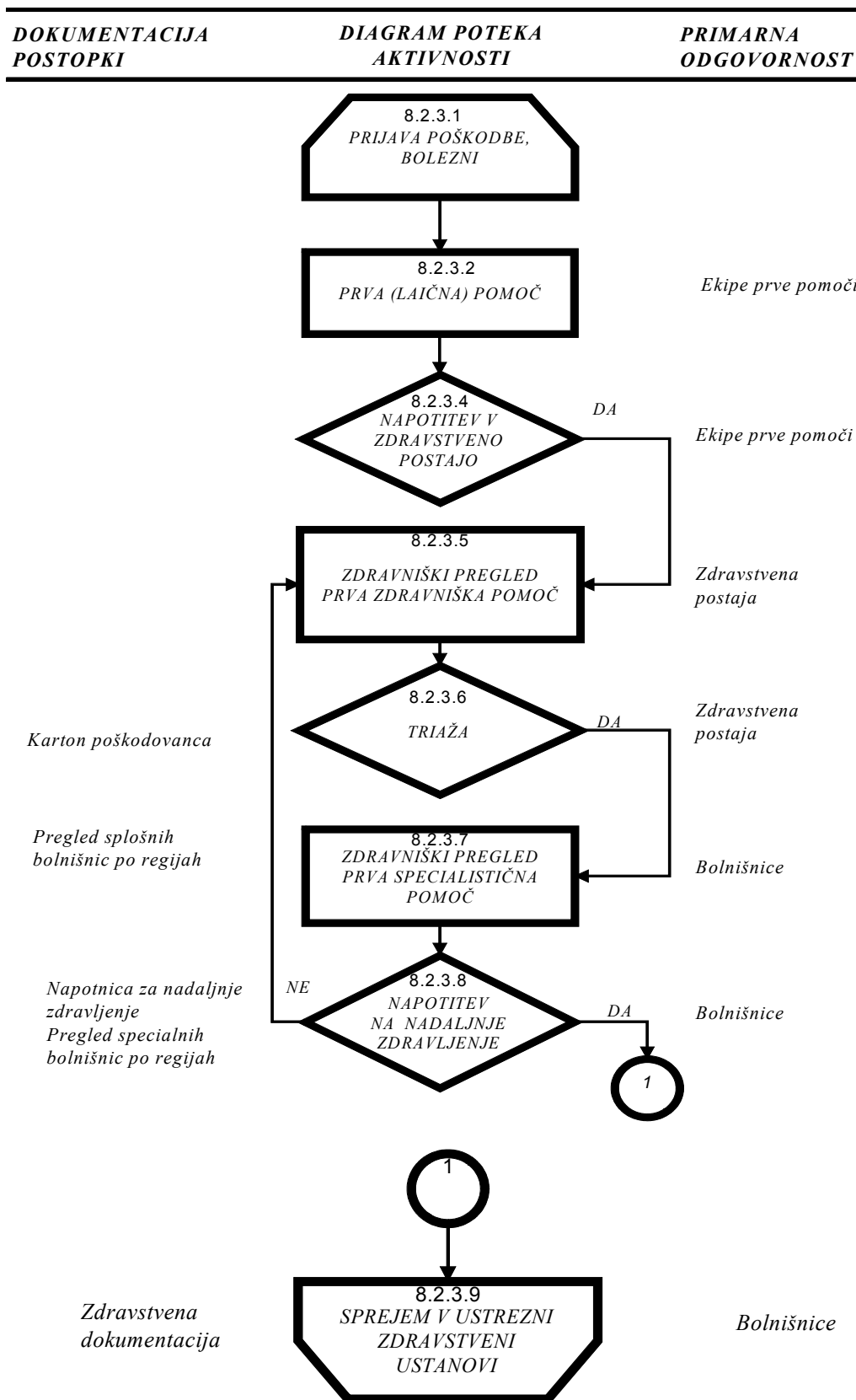
Vodja intervencije organizira umik ranjenih, preživelih in mrtvih s kraja nesreče ter iskanje utopljenecv oziroma pogrešanih. Intervencija se zaključi, ko ni več neposredne nevarnosti za življenje in zdravje ljudi.

Delovanje organov, enot in služb ter drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč v skladu z načelom postopnosti vodi, usmerja in usklajuje pristojni, praviloma regijski poveljnik CZ in Štab CZ.

Pri izvajanju navedenih nalog je prepovedano:

- *dotikati se in premikati razbitine, ruševine ter druge vsebine zrakoplova brez predhodnega dovoljenja komisije za preiskovanje letalske nesreče in ustreznega dokumentiranja in*
- *spreminjati kraj nesreče in brisati sledi nesreče.*

8.2.3 Nujna medicinska pomoč

Ranjenim in poškodovanim pomagajo preživeli in pripadniki reševalnih služb, ki prvi prispejo na kraj nesreče.

Če se je nesreča zgodila zunaj letališča, na težje dostopnem terenu, pomagajo gasilci in druge ekipe sil za zaščito, reševanje in pomoč prenesti poškodovane do MZO, ki naj bo na območju od koder je možen helikopterski prevoz.

V okviru nujne medicinske pomoči se v MZO izvajajo le:

- najnujnejša zdravstvena oskrba in priprava preživelih za prevoz v zdravstvene ustanove,*
- psihološka pomoč,*
- registracija udeležencev v nesreči (dopolnitev zdravstvenega kartona) in ugotavljanje smrti ter*
- komunikacije (povezava z informacijskim centrom).*

Iz MZO se prevažajo ponesrečenci do posameznih bolnišnic oziroma zdravstvenih postaj.

P - 29 Pregled zdravstvenih domov in zdravstvenih postaj po regijah

P - 30 Pregled splošnih in specialističnih bolnišnic po regijah

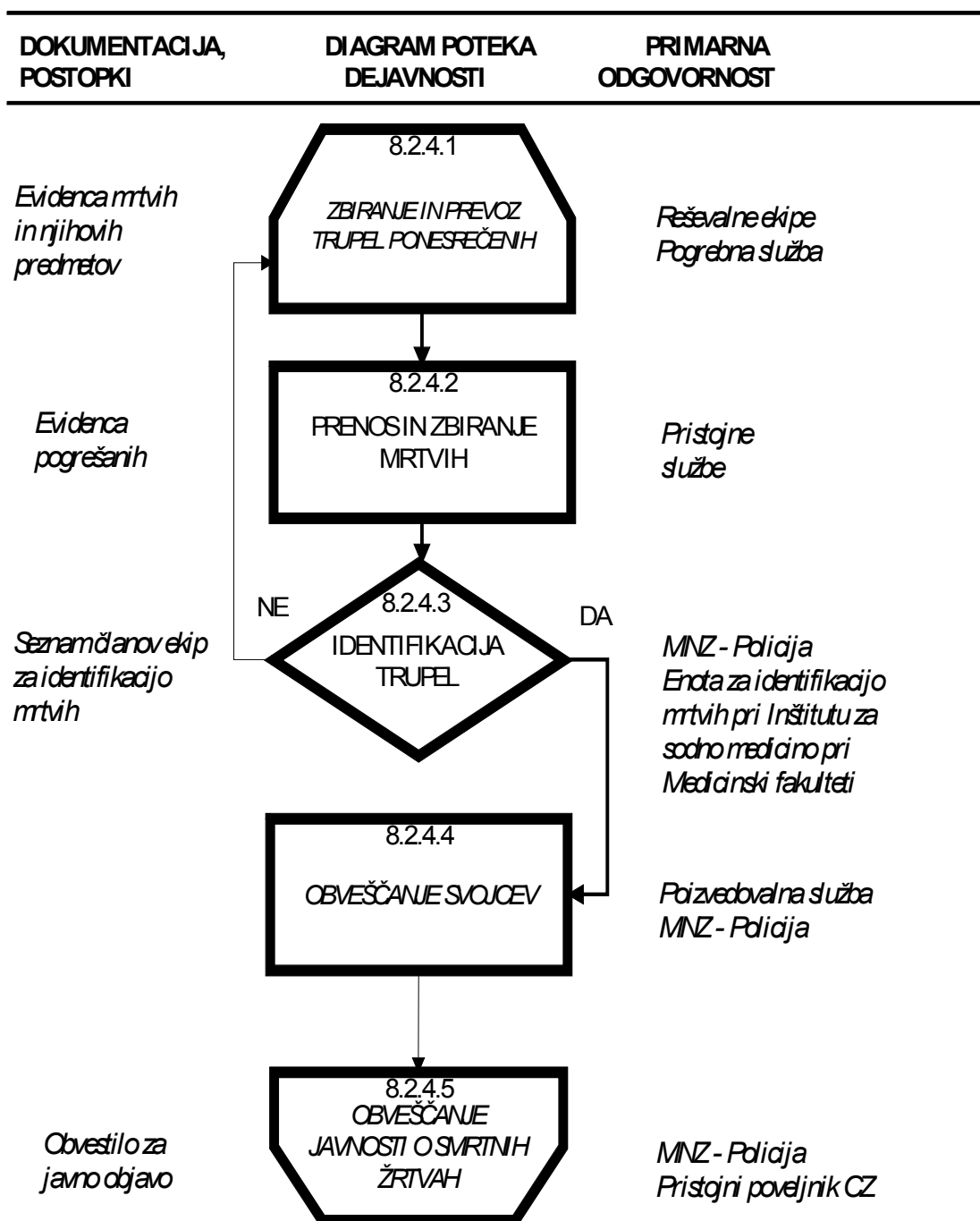
P - 31 Pregled reševalnih vozil po regijah

P - 32 Organizacija mesta zdravstvene oskrbe (MZO) ob nesreči

D - 707 Načrt pripravljenosti zdravstva za ukrepanje ob letalski nesreči

D - 33 Navodilo o delu zdravstva ob naravnih in drugih nesrečah

8.2.4 Identifikacija mrtvih

Ob letalski nesreči z večjim številom žrtev, se po potrebi poleg rednih služb, ki opravljajo identifikacijo mrtvih, aktivirati tudi enoto za identifikacijo mrtvih pri Inštitutu za sodno medicino pri Medicinski fakulteti.

D - 36 Načrt aktiviranja enote za identifikacijo mrtvih in navodilo za delo ekip za identifikacijo

8.2.5 Psihološka pomoč

Za letalsko nesrečo sta značilni nenadnost in katastrofalne posledice. Preživeli praviloma doživijo hud stres in potrebujejo psihološko pomoč.

Psihološko pomoč ob letalski nesreči preživelim nudijo različni strokovnjaki (psihologi, terapevti, duhovniki in drugi).

Organizacijo psihološke pomoči ob letalski nesreči se organizira v okviru informacijskih centrov. V ta namen se lahko vnaprej pripravijo zgibanke prve psihološke pomoči preživelim v nesreči z napotki, kako naj si pomagajo in kje lahko dobijo strokovno pomoč, če jo potrebujejo.

D - 37 Navodilo za izvajanje psihološke pomoč

8.2.6 Pomoč prevajalske službe

Z letali se vozijo ljudje različnih jezikovnih skupin, zato lahko prihaja do nesporazumevanja med preživelimi in reševalci oziroma komisijo za preiskovanje vzrokov letalske nesreče.

Ob letalski nesreči v Republiki Sloveniji letalski prevoznik zagotovi ustrezne prevajalske službe.

P - 702 Pregled prevajalskih služb in tolmačev
--

8.2.7 , Zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje

Osnovni pogoji za življenje bodo vzpostavljeni takrat, ko bodo izpolnjeni pogoji za preklic odrejenih zaščitnih ukrepov.

Zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje ob letalski nesreči obsega:

- *nujno zdravstveno oskrbo ponesrečencev in odstranitev trupel,*
- *zaščita okolja,*
- *nastanitev in oskrba prizadetih prebivalcev z osnovnimi potrebščinami.*

Za izvajanje nalog na področju zagotavljanja osnovnih pogojev za življenje so zadolžene javne službe in druge organizacije s področja infrastrukture ter pristojni poveljniki CZ.

9 OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA

Osebna in vzajemna zaščita obsega vse ukrepe, ki jih preživeli potniki in ogroženi prebivalci izvajajo za preprečevanje in ublažitev posledic letalske nesreče za njihovo zdravje in življenje.

Z ukrepi, ki jih morajo izvesti potniki ob letalski nesreči za zavarovanje svojih življenj in imetja (požar na letalu in podobno) je dolžan potnike seznaniti prevoznik.

Če letalska nesreča ogroža tudi ljudi in živali, ki živijo v okviru letaliških con, je občina dolžna v okviru osebne in vzajemne zaščite dati napotke prebivalcem, za izvajanje zaščitnih ukrepov.

- D - 38 Navodilo prebivalcem za ravnanje ob nesreči***
- D - 39 Navodilo za vzdrževanje in razdelitev načrta zaščite in reševanja***
- D - 40 Program usposabljanja, urjenja in vaj***
- D - 41 Navodila potnikom ob nesreči***

10 RAZLAGA POJMOV IN OKRAJŠAV

10.1 Pomen pojmov

- **Letališče** je določena kopenska ali vodna površina (vključno z objekti, napravami in opremo), ki je v celoti ali deloma namenjena za pristajanje, vzletanje in gibanje zrakoplovov.
- **Letališka cona** je določen nadzorovan del zračnega prostora nad letališčem in okrog njega, namenjen varovanju letališkega prometa.
- **Letalo** je zrakoplov na motorni pogon, težji od zraka, ki dobi vzgon v letu predvsem od aerodinamičnih reakcij na njegove površine.
- **Letalska nesreča večjega obsega** je nesreča pri kateri je uničeno letalo z vzletno maso nad 5700 kg ali je v njej umrlo ali se teže poškodovalo 12 ali več oseb ali če grozi okolju večja nevarnost.
- **Letalo v sili** je položaj zrakoplova, pri katerem so podane okoliščine, ki kažejo na to, da se je nesreča skoraj zgodila.
- **Nadzorovan zračni prostor** je del zračnega prostora določenih razsežnosti, v katerem je zagotovljena služba za vodenje zračnega prometa v obsegu, ki je opredeljen s klasifikacijo zračnega prostora.
- **Nesreča** je po zakonu o letalstvu dogodek, povezan z obratovanjem zrakoplova, ki se zgodi tedaj, ko se ena ali več oseb oziroma stvari vkrca v zrakoplov, s katerim se namerava opraviti let, do tedaj, ko se opravi izkrcaje in zaradi katerega je
 - ena ali več oseb smrtno ponesrečenih ali težje poškodovanih oziroma so stvari močno poškodovane ali uničene, razen, če so poškodbe posledica naravnih vzrokov, če gre za samopoškodbe ali če poškodbe povzročijo druge osebe, ali so poškodovani slepi potniki, ki se skrivajo zunaj območij, ki so običajno namenjena potnikom in posadki,
 - na zrakoplovu nastala poškodba ali napaka na strukturi in
 - zrakoplov izgubljen ali popolnoma nedostopen.
- **Vzletišče** je določena kopenska ali vodna površina, ki je v celoti ali deloma namenjen za pristajanje, vzletanje ali gibanje zrakoplovov določenih vrst in kategorij.
- **Zračni prostor RS** obsega zračni prostor nad kopnim ter obalnim morjem in notranjimi vodami, ki so pod suverenostjo RS. Zračne poti v Sloveniji so glede na razvrstitev zračnega prostora v RS razdeljene v razrede C, D, E in G. Razredi C, D in E predstavljajo nadzorovani

zračni prostor, zračni prostor razreda G pa je sloj prostega letenja, v katerem ni organizirane službe kontrole letenja.

- *Zrakoplov je vsaka naprava, ki se lahko obdrži v ozračju zaradi reakcije zraka, razen reakcije zraka na zemeljsko površino.*

10.2 Razlaga okrajšav

AIC	<i>Airnaautical Information Circulars</i>
AIP	<i>Airnaautical Information Publication</i>
ARSO	<i>Agencija Republike Slovenije za okolje</i>
CORS	<i>Center za obveščanje Republike Slovenije</i>
CZ	<i>Civilna zaščita</i>
CZ RS	<i>Civilna zaščita Republike Slovenije</i>
EADRCC	<i>Euroatlantic Disaster Response Coordination Centre – Evroatlantski center za usklajevanje pomoči ob nesrečah</i>
ECAC	<i>Evropska konferenca civilnega letalstva</i>
EU – MIC	<i>Evropska unija – Monitoring and Information Centre</i>
EUROCONTROL	<i>Evropska organizacija za varnost zračne plovbe</i>
GRS	<i>Gorska reševalna služba</i>
GSM	<i>Global System Mobile</i>
IAMSAR	<i>International Aeronautical and Maritime Search and Rescue Manual</i>
IATA	<i>Mednarodna združenja letalskih prevoznikov (International Air Transport Association)</i>
ICAO	<i>Mednarodna organizacija civilnega letalstva (International civil Aviation Organization)</i>
ILS	<i>Sistem za instrumentalno pristajanje</i>
IRSVNDN	<i>Inšpektorat Republike Slovenije za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami</i>
JAA	<i>Skupnost letalskih organov</i>
JE	<i>Jedrska elektrarna</i>
KZPS d.o.o.	<i>Kontrola zračnega prometa Slovenije d.o.o.</i>
MDDSZ	<i>Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve</i>
MF	<i>Ministrstvo za finance</i>
MG	<i>Ministrstvo za gospodarstvo</i>
MNZ	<i>Ministrstvo za notranje zadeve</i>
MO	<i>Ministrstvo za obrambo</i>
MOP	<i>Ministrstvo za okolje in prostor</i>
MZP	<i>Ministrstvo za promet</i>
MZO	<i>mesto za zdravstveno oskrbo</i>

MZ	<i>Ministrstvo za zdravje</i>
MZZ	<i>Ministrstvo za zunanje zadeve</i>
NATO	<i>North Atlantic Treaty Organisation</i>
NCKU	<i>Nacionalni center za krizno upravljanje</i>
NMT	<i>Nordic Mobile Telephony</i>
NOTAM	<i>notice to airman – sporočilo letalcem</i>
OKC GPU	<i>Operativno komunikacijski center generalne policijske uprave</i>
OKC PU	<i>Operativno komunikacijski center – policijska uprava</i>
PGE	<i>prostovoljna gasilska enota</i>
PGD	<i>prostovoljno gasilsko društvo</i>
POVC	<i>Poveljniški center</i>
PS SV	<i>Poveljstvo sil Slovenske vojske</i>
PU	<i>Policijska uprava</i>
ReCO	<i>Regijski center za obveščanje</i>
RKB	<i>Radiološka, kemična in biološka zaščita</i>
RS	<i>Republika Slovenija</i>
RKS	<i>Rdeči križ Slovenije</i>
SPLNI	<i>Sektor za preizkovanje letalskih nesreč in incidentov</i>
STA	<i>Slovenska tiskovna agencija</i>
SV	<i>Slovenska vojska</i>
TV	<i>Televizija</i>
KZPS d.o.o.	<i>Kontrola zračnega prometa Slovenija d.o.o.</i>
UN – OCHA	<i>United Nations Office for Coordination of Humanitarian Affairs – Urad združenih narodov za usklajevanje</i>
URSCL	<i>Uprava Republike Slovenije za civilno letalstvo</i>
URSZR	<i>Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje</i>
UTC	<i>univerzalni svetovni čas</i>
UVI	<i>Urad Vlade Republike Slovenije za informiranje</i>
ZA-RE	<i>Radijske zveze v sistemu zaščite in reševanja</i>
ZIR	<i>Zaščita in reševanje</i>
ZRP	<i>Zaščita, reševanje in pomoč</i>

11 SEZNAM PRILOG IN DODATKOV

11.1 Skupne priloge

- P - 1** Podatki o poveljniku CZ RS, namestniku poveljnika CZ RS in članih Štaba CZ RS
- P - 2** Podatki o poveljnikih, namestnikih poveljnikov in članih štabov CZ regij
- P - 3** Organizacija državne enote za hitre intervencije
- P - 4** Pregled državnih enot za RKB - zaščito
- P - 5** Pregled regijskih tehnično-reševalnih enot CZ
- P - 6** Pregled državnih in regijskih služb za podporo
- P - 7** Pregled poklicnih in prostovoljnih gasilskih enot po regijah
- P - 8** Pregled gasilskih enot regijskega pomena
- P - 9** Pregled enot, služb in drugih operativnih sestavov društev in drugih nevladnih organizacij, ki sodelujejo pri reševanju
- P - 10** Pregled potrebne zaščitne in reševalne opreme ter orodja
- P - 11** Pregled materialnih sredstev zaščite, reševanja in pomoči iz državnih rezerv
- P - 12** Seznam oseb, ki se jih obvešča ob nesreči
- P - 13** Telefonska številka, na kateri lahko državljani dobijo informacije o nesreči
- P - 14** Seznam prejemnikov informativnega biltena URSZR
- P - 15** Seznam oseb v ministrstvih in drugih državnih organih, zadolženih za odnose z javnostmi
- P - 16** Seznam lokalnih in osrednjih medijev, ki bodo posredovala obvestilo o izvajanju zaščitnih ukrepov
- P - 17** Seznam kontaktnih organov drugih držav in mednarodnih organizacij
- P - 18** Seznam zbirališč državnih in regijskih sil za zaščito, reševanje in pomoč
- P - 19** Seznam predvidenih potreb po mednarodni pomoči
- P - 21** Seznam vodij intervencij
- P - 22** Imenik uporabnikov telefonskih zvez, radijskih postaj, pozivnikov ter elektronske pošte na področju zaščite in reševanja
- P - 23** Pregled človekoljubnih organizacij v RS s podatki o vodilnih osebah
- P - 24** Pregled centrov za socialno delo po regijah

- P - 25 Pregled objektov, kjer je možna začasna nastanitev ogroženih prebivalcev in njihove zmogljivosti po regijah*
- P - 26 Pregled objektov javne prehrane in njihovih zmogljivosti*
- P - 29 Pregled zdravstvenih domov in zdravstvenih postaj po regijah*
- P - 30 Pregled splošnih in specialističnih bolnišnic po regijah*
- P - 31 Pregled reševalnih vozil po regijah*
- P - 32 Organizacija mesta zdravstvene oskrbe (MZO) ob nesreči*

11.2 Posebne priloge

- P - 700 Razvrstitev zrakoplovov*
- P - 701 Pregled enot pooblaščenega pristojnega letališča, ki sodelujejo pri reševanju*
- P - 702 Pregled prevajalskih služb in tolmačev*

11.3 Skupni dodatki

- D - 1 Načrtovana finančna sredstva za izvajanje načrta*
- D - 2 Načrt dejavnosti CORS*
- D - 3 Navodilo za organiziranje in vodenje informacijskega centra*
- D - 4 Navodilo za organiziranje in vodenje tiskovnega središča*
- D - 5 Obrazci za obveščanje drugih držav in mednarodnih organizacij*
- D - 6 Načrt delovanja enote za hitre intervencije*
- D - 7 Vzorec odredbe o aktiviranju sil za zaščito, reševanje in pomoč*
- D - 8 Vzorec delovnega naloga*
- D - 9 Vzorec prošnje za mednarodno pomoč*
- D - 10 Načrt organizacije in delovanja državnega logističnega centra*
- D - 11 Načrt prevzema in razdelitve pomoči na letališčih*
- D - 12 Postopki za sprejemanje mednarodne pomoči*
- D - 13 Načrt dejavnosti URSZR*
- D - 14 Načrt dejavnosti SV*
- D - 15 Načrt dejavnosti MNZ*
- D - 16 Načrt dejavnosti MZ*
- D - 17 Načrt dejavnosti MZP*
- D - 18 Načrt dejavnosti MZZ*
- D - 19 Načrt dejavnosti MF*
- D - 23 Načrt dejavnosti MDDSZ*
- D - 29 Načrt dejavnosti UVI*

- D - 30 Načrt URSZR za zagotovitev prostorskih in drugih pogojev za delo poveljnika in Štaba CZ RS*
- D - 31 Načrt zagotavljanja zvez*
- D - 33 Navodilo o delu zdravstva ob naravnih in drugih nesrečah*
- D - 36 Načrt aktiviranja enote za identifikacijo mrtvih in navodilo za delo ekip za identifikacijo mrtvih*
- D - 37 Navodilo za izvajanje psihološke pomoči*
- D - 38 Navodilo prebivalcem za ravnanje ob nesreči*
- D - 39 Navodilo za vzdrževanje in razdelitev načrta zaščite in reševanja*
- D - 40 Program usposabljanja, urjenja in vaj*
- D - 41 Navodila potnikom ob nesreči*

11.4 Posebni dodatki

- D - 700 Karte zračne poti*
- D - 701 Seznam letališč in vzletišč v RS*
- D - 702 Načrt iskanja pogrešanega zrakoplova*
- D - 703 Obrazec na katerem pristojno letališče in prevoznik obveščata CORS o letalskih nesrečah*
- D - 704 Načrt dejavnosti URSCL*
- D - 705 Načrt dejavnosti KZPS d.o.o.*
- D - 706 Načrt dejavnosti ARSO*
- D - 707 Načrt pripravljenosti zdravstva za ukrepanje ob letalski nesreči*